

# **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bošany (2015-2022)**



Dátum schválenia: 14.12.2015  
Číslo uznesenia: 11/16/15

# Obsah

Úvod .....	4
Časť A – Analytická časť.....	10
Časť A.1 Analýza vnútorného prostredia.....	10
A.1.1 Základná charakteristika obce .....	10
A.1.2 História obce .....	11
A.1.3 Prírodné podmienky a životné prostredie .....	12
A.1.4 Obyvateľstvo a demografická situácia .....	18
A.1.5 Trh práce a sociálna situácia .....	28
A.1.6 Hospodárska základňa .....	30
A.1.7 Občianska vybavenosť.....	35
A.1.8 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor.....	39
A.1.9 Bývanie a bytový fond .....	40
A.1.10 Dopravná a technická infraštruktúra .....	41
A.1.11 Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce .....	44
Časť A.2 Analýza vonkajšieho prostredia .....	48
A.2.1 Podmienky udržateľného rozvoja obce .....	50
A.2.2 Analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia.....	50
A.3 Zhodnotenie súčasného stavu územia.....	51
A.3.1 SWOT analýza.....	51
A.3.2 Možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie.....	54
A.3.3 Odhad budúceho možného vývoja obce, využívanie jej vnútorného potenciálu a limitov rozvoja .....	54
A.3.4 Zhodnotenie výsledkov dotazníkového prieskumu .....	55
Časť B – Strategická časť.....	57
Časť C – Programová časť.....	60
C.1 Hospodárska prioritná oblasť.....	60
C.2 Sociálna prioritná oblasť .....	61
C.3 Environmentálna prioritná oblasť .....	63
Časť D – Realizačná časť .....	64
D.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenia realizácie PHSR .....	64
D.2 Vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce .....	65
D.3 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce .....	73
Časť E – Finančná časť .....	77

E.1 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR .....	77
E.2 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec .....	78
Záver .....	81
Prílohy PHSR .....	82

# Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja predstavuje spolu s územným plánom základný a kľúčový dokument pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, formuluje predstavu obce o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. PHSR systémovo a koncepcne analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie. Vytvára určitý rámec, ktorého naplnenie by malo byť zárukou, že tento strategický dokument nebude len zbytočne rozsiahlym a popisným zoznamom nereálnych plánov (zoznamom zámerov, na ktoré obec nemá dostatok finančných prostriedkov), ale bude skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť zvýšenie kvality životnej úrovne obyvateľov na vybranom území.

Jednotlivé kapitoly tejto PHSR sú vypracované v súlade s Metodikou na vypracovanie PHSR obce, verzia 2.0, ktorú vyhotovila pracovná skupina zriadená Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR s cieľom zjednotiť proces spracovávania PHSR a jeho obsah podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.

## Zámer spracovania PHSR

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja bol spracovaný na základe potrieb obce Bošany. Zámer spracovania PHSR obce Bošany bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 08.06.2015.

## Formulár č. Ú 1 – Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR															
Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bošany na roky 2015 – 2022														
Forma spracovania	Spracovanie PHSR vykonávala externá spoločnosť v súčinnosti s obcou Bošany, v súlade s Metodikou na vypracovanie PHSR obce, verzia 2.0 (podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z.)														
Riadenie procesu spracovania	<p>Proces spracovania PHSR bol manažovaný prostredníctvom riadiaceho tímu, ktorý bol zodpovedný za celkovú koordináciu spracovania PHSR.</p> <table border="1"><thead><tr><th colspan="3">Riadiaci tím</th></tr><tr><th>Titul, Meno, Priezvisko</th><th>Funkcia v obci / organizácia</th><th>Činnosť v riadiacom tíme</th></tr></thead><tbody><tr><td>Mgr. Branislav Pajda</td><td>starosta obce</td><td>Koordinátor riadiaceho tímu</td></tr><tr><td>Ing. Andrej Milo</td><td>externý odborník / MVL Štefánek, s.r.o.</td><td>Člen riadiaceho tímu za dodávateľa</td></tr></tbody></table>			Riadiaci tím			Titul, Meno, Priezvisko	Funkcia v obci / organizácia	Činnosť v riadiacom tíme	Mgr. Branislav Pajda	starosta obce	Koordinátor riadiaceho tímu	Ing. Andrej Milo	externý odborník / MVL Štefánek, s.r.o.	Člen riadiaceho tímu za dodávateľa
Riadiaci tím															
Titul, Meno, Priezvisko	Funkcia v obci / organizácia	Činnosť v riadiacom tíme													
Mgr. Branislav Pajda	starosta obce	Koordinátor riadiaceho tímu													
Ing. Andrej Milo	externý odborník / MVL Štefánek, s.r.o.	Člen riadiaceho tímu za dodávateľa													

Ing. Ľuboslava Sokolová	externý odborník / MVL Štefánek, s.r.o.	Člen riadiaceho tímu za dodávateľa
-------------------------	---	------------------------------------

Bola zriadená pracovná skupina zo zástupcov obce, ktorá bola zodpovedná za tvorbu obsahovej stránky PHSR obce Bošany.

Do procesu spracovania boli zapojení členovia pracovnej skupiny, ktorí zastávali rôzne úlohy v súlade s metodikou spracovania PHSR. Členmi pracovnej skupiny boli:

Zoznam členov pracovnej skupiny		
Titul, Meno, Priezvisko	Funkcia v obci/organizácia	Funkcia v pracovnom zaradení do procesu spracovania PHSR
Eugen Baroš	poslanec obecného zastupiteľstva, predseda komisie školstva, kultúry, mládeže a športu	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
JUDr. Natália Ďuráková	poslanec obecného zastupiteľstva	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
Vojtech Ďurkovič	poslanec obecného zastupiteľstva	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
Mgr. Martin Hallon	poslanec obecného zastupiteľstva, predseda finančno-ekonomickej komisie	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
Mgr. Soňa Korcová	poslanec obecného zastupiteľstva	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
Mgr. Henrieta Korvasová	poslanec obecného zastupiteľstva, predseda sociálnej komisie	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
Ing. Miroslav Máliš	poslanec obecného zastupiteľstva	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
Ing. Branislav Minarovič	poslanec obecného zastupiteľstva, poslanec komisie životného prostredia a verejného poriadku	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
JUDr. Ján Miškeje	poslanec obecného zastupiteľstva, predseda komisie výstavby, územného rozvoja	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou

	Mgr. Ivan Valko	poslanec obecného zastupiteľstva	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
	Patrik Zajíc	poslanec obecného zastupiteľstva	Koordinátor PHSR, styk s verejnosťou
	<p>Členovia pracovnej skupiny a riadiaceho tímu navzájom spolupracovali a komunikovali podľa potreby, či už osobne, telefonicky alebo e-mailom.</p> <p>Do procesu spracovania PHSR bola zapájaná verejnosť, a to prostredníctvom informácií a dotazníkov umiestnených na webovej stránke obce, na obecnom úrade a obecnej tabuli a taktiež ďalšími vhodnými a relevantnými spôsobmi. Dotazníky pre občanov bola analyzované a zapracované do procesu tvorby PHSR. PHSR bola vo finálnej časti prerokovaná s verejnosťou a schvaľovaná na zastupiteľstve.</p>		
<b>Obdobie spracovania</b>	- obdobie spracovania 07/2015 – 11/2015 - harmonogram spracovania (samostatný dokument)		
<b>Financovanie spracovania</b>	Rozpočet obce		

*Zdroj: vlastné spracovanie*

Harmonogram spracovania PHSR obce Bošany bol odhadnutý na 5 mesiacov. Nasledovná tabuľka predstavuje stručný harmonogram spracovania podľa jednotlivých častí PHSR.

#### Formulár č. Ú 2 – Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

*Zdroj: vlastné spracovanie*

V rámci harmonogramu spracovania PHSR sa najskôr zostavil a schválil zámeru PHSR obecným zastupiteľstvom. Zároveň sa uskutočnilo menovanie pracovnej skupiny pre spracovanie PHSR a riadiaceho tímu. V ďalších krokoch nasledovalo zverejnenie informácie o spracovaní PHSR, tlač

a distribúcia dotazníka pre občanov v rámci informovanosti verejnosti, získanie podkladov pre analytickú časť, analyzovanie vnútorného a vonkajšieho prostredia, ex-post hodnotenie PHSR z minulého obdobia najmä za účelom získania vstupných informácií do programovej časti. Nasledovalo spracovanie východísk pre strategickú časť a vypracovanie strategickej vízie a formulácia strategických cieľov a opatrení. Následné prerokovanie opatrení na zastupiteľstve a verejnom prerokovaní zavrášilo proces prípravy strategickej časti, ktorá vyústila do návrhu aktivít a prípravy projektov. Vypracovanie akčného plánu, systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR je výstupom strategickej a programovej časti PHSR. Finančný rámec pre realizáciu PHSR a výber projektov v súlade s finančno-ekonomickými možnosťami predstavovalo finančnú časť procesu spracovania PHSR spolu so zapracovaním indikatívneho rozpočtu do programového rozpočtu obce. Finalizácia dokumentu predstavovala verejné pripomienkovanie, prerokovanie a schválenie PHSR zastupiteľstvom.

Z dôvodu záujmu samosprávy o informovanie a zapojenie verejnosti a ostatných subjektov do procesu spracovania PHSR obce boli stanovené rôzne formy ich zapojenia, ktoré sú uvedené v nasledovnom formulári č. Ú 3.

#### Formulár č. Ú 3 – Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
<b>Tlačené materiály</b>			
Verejné informačné tabule	Áno		
Letáky rozdávané na verejných podujatiach			
Letáky rozposielané verejnosti priamo	Áno	Áno	Áno
Zrozumiteľne, jednoducho napísaný bulletin			
Informačné formuláre, tabuľky údajov, infografika			
Brožúra s dotazníkovou kartičkou na zadnej strane, ktorú je možné odoslať			
Technické správy /napríklad EIA/			
Listy (priama pošta)			
Plagáty			
Pútač			
Výstavky a expozície na verejných miestach			
Internetové stránky – vrátane verejných pripomienok tzv. chatrooms	Áno	Áno	Áno
<b>Využitie existujúcich médií</b>			
Účasť na miestnych aktivitách a podujatiach			

Zverejňovanie informácií v miestnej tlači			
Novinové články a príspevky členov pracovných skupín, vyjadrenia expertov			
Tlačové konferencie			
Stretnutia	Áno	Áno	Áno
Vystúpenia v obecnom rozhlase/televízií	Áno	Áno	Áno
Reklama			
<b>Informačné služby</b>			
Telefónna informačná linka			
Dni otvorených dverí			
Návštevy lokalít (podobných obcí)			
Informačná kancelária s vyškolenými pracovníkmi			
<b>Stretnutia</b>			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	Áno	Áno	Áno
Ťažiskové skupiny (reprezentatívne skupiny predstavujúce verejnosť)			
Verejné stretnutia	Áno	Áno	Áno
Návšteva v dotknutom území	Áno	Áno	Áno
Verejné semináre	Áno	Áno	Áno
Verejné vypočutie			
Verejné vypočutie (s odbornou skupinou )			
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	Áno	Áno	Áno
Brainstormingové stretnutia s verejnosťou	Áno	Áno	Áno
<b>Rozhovory a prieskumy</b>			
Dotazník pre záujmové skupiny	Áno	Áno	Áno
Dotazník pre širokú verejnosť	Áno	Áno	Áno
Prieskumy verejnej mienky	Áno	Áno	Áno
<b>Poradné skupiny</b>			
Miestne poradné skupiny			
Odborné poradné skupiny			
Pracovné skupiny	Áno	Áno	Áno
<b>Riešenie problémov a metódy dosiahnutia konsenzu</b>			
Využitie odborníkov vyškolených v metódach zapájania verejnosti			
Využitie nezávislého moderátora/facilitátora			
Brainstorming	Áno	Áno	Áno
Nezávislí experti poskytujúci poradenské služby	Áno	Áno	Áno



Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	Áno	Áno	Áno
Rokovanie za prítomnosti moderátora/facilitátora			
<b>Iné aktivity</b>			
Vzdelávacie programy na vybrané témy (kľúčové, kritické)			
Spracovanie a vyhodnotenie prípadových štúdií			

*Zdroj: vlastné spracovanie*

Pri spracovaní PHSR obce Bošany boli definované ciele a opatrenia v súlade so strategickými a programovými dokumentmi regionálneho rozvoja národného, regionálneho a lokálneho významu. Ich zoznam je uvedený v rámci povinných príloh PHSR – Príloha č. 1 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva).

## Časť A – Analytická časť

Analytická časť PHSR je založená na databáze informácií a ukazovateľov, pričom obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

### Časť A.1 Analýza vnútorného prostredia

Komplexná analýza súčasného stavu územia je zostavená na základe informácií získaných najmä zo štatistických údajov a prieskumov. Číselné údaje sú uvedené v tabuľkách alebo v grafoch, pričom obsahujú krátky písomný komentár.

#### A.1.1 Základná charakteristika obce

Územie obce Bošany pozostáva z troch katastrov. Zastavaná časť územia Malé a Veľké Bošany je kontinuálne previazaná, Baštín je vzdialený južne od Bošian cca 1 km. Hranice katastrálneho územia obce susedia s katastrom obcí Práznovce, Krušovce, Horné Chlebany, Nedanovce, Klátova Nová Ves, Krnča. Obec sa nachádza v Trenčianskom kraji, v okrese Partizánske, od ktorého je vzdialené 10 km.

**Tabuľka č. 1: Základné údaje o obci a kontaktné údaje**

Základné údaje	
Kraj	Trenčiansky
Okres	Partizánske
Región	Stredné Ponitrie
Poloha	48°34'50"S 18°14'50"V
Nadmorská výška	177 m n. m.
Rozloha	14,39 km <sup>2</sup> (1 439 ha)
Počet obyvateľov	4 104
Hustota obyvateľov	285,2 obyv./km <sup>2</sup>
ŠÚJ	542733
EČV	PE
Kontaktné údaje	
Adresa	Obecný úrad, SNP 112, 956 18 Bošany
Telefón	+421/38/542 72 25
E-mail	bosany@bosany.sk
WEB stránka	www.bosany.sk

*Zdroj: vlastné spracovanie*

Nadmorská výška obce sa pohybuje od 168 m n. m. - údolie rieky Nitry, do 240 m n. m. - najvyšší bod obce Baňa. Bošany sa nachádzajú severovýchodne od Topoľčian, ktoré ťažiskom osídlenia regionálneho významu, vo vzdialenosti cca 7 km. Ťažisko sa vyznačuje vysokou hustotou obyvateľstva s intenzívnymi väzbami medzi jednotlivými centrami a ostatnými priľahlými obcami. Bošany sa nachádzajú pozdĺž Hornonitrianske sídelnej rozvojovej osi – Topoľčany – Partizánske – Prievidza. Obec leží cca 3 km od štátnej cesty I/64.

### A.1.2 História obce

Dnešná obec vznikla v roku 1924 zlúčením Veľkých a Malých Bošian, v roku 1960 k nej bol pripojený Baštín. Obec sa prvýkrát spomína v roku 1183, keď pápež Lucius vrátil tunajší desiatok nitrianskym kanonikom, ktorý im odobral arcibiskup Lukáč. Podľa niektorých historikov základom názvu je rodové meno Bosman, keď koncovka -man bola nahradená slovanskou koncovkou -jane (Bosjan). Osídlenie pôvodne bolo sčasti majetkom nitrianskeho hradu a sčasti rodu Divékyovcov (spoločný kmeň rodín Bacskády, Beznák, Bossányi, Majthényi, Motesiczky, Rudnyánszky, Rudnay, Ujfalussy a iné). Práve z tohto rodu pochádza rodina Bossányiovcov, s ktorou dlhé storočia bola spojená história obce. V roku 1255 sa spomína predok Bossányiovcov Folkmár de Divék. Kráľ Bela IV. pred r. 1270 udelil donáciu Bánovmu synovi Barleusovi a jeho súrodencom Jurajovi, Budmerovi a Jaroslavovi, jeho ujovi Kozmovi so synmi Lestákom, Lukáčom a Iváncom na majetky v Bošanoch, ktoré získali výmenou za iný majetok. Bossányiovci do r. 1860 boli temer výhradnými tunajšími zemepánmi. Do dnešných dní sa po nich zachovalo dosť pamiatok. Najväčšou pamiatkou obce je veľký kaštieľ Bossányiovcov stojaci na námestí Bošian oproti obecnému úradu. V živote obce sa prevratným ukázal rok 1857 a založenie tunajšej garbiarne. Adolf Schmitt (podnikateľ a majiteľ garbiarne) dosť často chodil do Veľkých Bošian za barónom Hüttenom, od ktorého kupoval dubovú kôru kvôli trieslovine na spracovanie kože. Nakoniec však zistil, že výhodnejšie bude priamo tu založiť továreň a pred r. 1857 od Bossányiovcov odkúpil pozemky s dvoma majermi a Motesiczkeho kúriu, mlyn a parcelu tiahnuca sa až k rieke Nitra. Upravil vhodné objekty na garbiarsku výrobu a skladovacie účely, vyrábať sa začalo s 15 robotníkmi. Továreň s honosným názvom „Veľkobošianska cisársko-kráľovská patentová továreň na kožu, hnacie remene a vojenskú výstroj“ sa postupne rozrastala a tak na konci 19. stor. už mala 10 budov, 2 obytné domy, 5 robotníckych domov a zaberala plochu 6000 m<sup>2</sup>. Ročná výroba bola zhruba 15 000 ks hovädzej a 5 000 ks teľacej kože. Vyrábali sa usne, hnacie remene a konské postroje pre armádu.

Obec Malé Bošany vznikla v chotári Veľkých Bošian rozdelením majetkov medzi bratmi Folkmarom, Budimírom a Akurom. Významným zemepánom Malých Bošian bola rodina Zsambokréthyovcov (de Divékújfalu), ktorej jedna línia sa tu aj usadila. Na začiatku 15. stor. sa v obci usadil Vavrincov syn Martin, ktorý si tu postavil svoje sídlo. Ale ten zrejme zomrel bezdetný, preto majetok prešiel na bratranca Jána. O tunajšie majetky mal záujem kráľovský taverník Peter Móre s bratom Imrichom, podobne aj Ján Zs., ale r. 1489 ich kráľ Matej daroval Baltazárovi Zs. a jeho synom Jánovi a Ambrózovi. V rukách tejto línie majetok ostal až do jej vymretia. R. 1563 Baltazár II. Zs. dostal novú donáciu na obec. Nakoľko Baltazárov syn Gábor Zs., ktorý získal časť tunajších majetkov do nájmu od Štefana a Františka Zs. zomrel r. 1657 bezdetný, majetkove diely získavajú Michal a Štefan Zs. R. 1669 Turci Štefana Zs. odtiaľ vyhnali. V záveti navrhol, aby dedičia v obci za 450 forintov postavili kamenný zemiansky dom na mieste dreveného. V roku 1701 zomrel Juraj III. Zs., o čom

služny Alexander Balogh r. 1737 vystavil osvedčenie. Majetok s kaštieľom získala malobošianska lúnia Bossányiovcov (vlastnila majetky aj v Malých Jacovciach). Majetok získal nitriansky podžupan Jozef Bossányi (1684–1751), potom tu býval jeho syn Ignác. Bol to významný zemepán, lebo v tom čase v kaštieli prenocovala kráľovná Mária Terézia.

Obec Baštín sa prvýkrát spomína v roku 1326. Jej história bola vždy spätá s rodinou Bacskádyovcov, ktorá tiež pochádza z rodu Divékyovcov (podobne ako vyššie spomenuté rodiny). Dokonca má spoločného predka Mika de Divék (spomínaného v r. 1240) s rodinami Majthényiovcov, Motesiczkych a Beznákovcov. Mikov vnuk Baska de Mojtech dal meno obce (r. 1332 Baska, neskôr Baskafalva, slovensky Baškova dedina). Rodina, ktorá sprvu používala priezvisko Bacskafalvay a neskôr ho skrátila na Bacskády (de Bacskafalva). V obci bola zemepánom nepretržite do začiatku 20. stor.

### **A.1.3 Prírodné podmienky a životné prostredie**

Riešené územie je vymedzené administratívnymi a správnymi hranicami katastra obce Bošany. Problematika životného prostredia však v niektorých prípadoch presahuje vyššie spomenuté hranice a hodnotí sa z pohľadu okresov Partizánske a Topoľčany. V širšom regióne, v ktorom sa nachádza sledovaná obec Bošany dochádza k poškodzovaniu základných existenčných systémov – ovzdušia, vody, pôdy z dôvodu nadmernej koncentrácie priemyselnej výroby.

#### **Geomorfologické pomery a geológia**

Podľa geomorfologického členenia územie obce Bošany patrí do Alpsko – Himalájskej sústavy, kde v podsústave Panónska panva patrí k provincii Zapadopanónska panva. Územie obce leží v oblasti Podunajská nížina, ktorá je zastúpená jedným geomorfologickým celkom. Na území obce je nasledovné orografické členenie:

Sústava: ALPSKO – HIMALÁJSKA

Podsústava: PANÓNSKA PANVA

Provincia: ZÁPADOPANÓNSKA PANVA

Subprovincia: MALÁ DUNAJSKÁ KOTLINA

Oblasť: PODUNAJSKÁ NÍŽINA

Celok: PODUNAJSKÁ PAHORKATINA

Podcelok: NITRIANSKA NIVA

Časť: STREDONITRIANSKA NIVA

Samotná obec Bošany sa nachádza v strednej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny, v ľavostrannej nive rieky Nitry (jej podklad tvoria štvrtohorné nivné usadeniny a spraše).

V katastri sa nenachádzajú žiadne lesy. Odlesnený rovinný až pahorkatinný povrch chotára tvoria treťohorné usadeniny. Katastrálne územie je výškovo členené v rozpätí cca 168 – 240 m n.m. Najnižšie položeným miestom územia obce je hladina rieky Nitry pri jej výtoku z obce – 168 m n.m. Najvyššie položeným miestom je Baňa – 240 m n.m. V katastrálnom území obce sa nenachádzajú žiadne ložiská nerastnej surovínovej základne.

### **Klimatické pomery**

Kataster obce Bošany spadá na základe hodnotenia vybraných abiotických komplexov (geologického podkladu a reliéfu, klímy, pôdných pomerov) do 1. a 2. skupiny s nasledovnou charakteristikou:

- teplá, suchá klíma, niva, sklon do 2 stupňov, s fluvizemou (nivy sa nachádzajú v klimatickom okrsku teplom, suchom, s miernou zimou a dlhším slnečným svitom),
- teplá, suchá klíma, pahorkatina, sklon 2-6 stupňov, s hnedozemou (pahorkatina je v okrsku teplom, suchom a s miernou zimou).

Obec Bošany leží v teplej a suchej klimatickej oblasti, s miernou zimou, kde je priemerne 50 a viac letných dní za rok s denným maximom teploty vzduchu  $\geq 25^{\circ}\text{C}$ .

Za sledovacie obdobie 1961-1990 sa priemerné ročné hodnoty klimatického ukazovateľa zavlaženia pohybovali od 100 do 150 mm čo znamená, že daná oblasť má nedostatok zrážok. Priemerná teplota v januári je od  $-2^{\circ}\text{C}$  až  $-3^{\circ}\text{C}$  a v júli  $19^{\circ}\text{C}$  až  $20^{\circ}\text{C}$ . V lete je 60 % zrážok a v zime 40 % zrážok. Akumulácia medzi najteplejším mesiacom sa pohybuje okolo  $22^{\circ}\text{C}$ . Priemerná teplota sa pohybuje od  $9^{\circ}\text{C}$  do  $10^{\circ}\text{C}$ . Trvanie snehovej pokrývky je 6 - 103 dní. Priemerná výška snehovej pokrývky je 22 cm.

Globálne žiarenie a relatívne trvanie slnečného svitu, pre danú oblasť sú v rozmedzí od 1200 do  $1250\text{ kWh}\cdot\text{m}^{-2}$ . Priemerné ročné úhrny aktuálnej evapotranspirácie (výdaj vody z povrchu pôdy a rastlín výparom) boli 450mm a potenciálnej evapotranspirácie v rozmedzí od 650 do 700mm.

### **Pedologické pomery**

Z mapy pôdných typov, ktorú vypracoval Výskumný ústav pôdoznalectva o ochrany pôd v Bratislave 1999 je zrejmé, že v danej oblasti sa nachádzajú 2 pôdne typy:

M1 – hnedozeme typické, lokálne hnedozeme erodované až regozeme karbonátové a pararendziny na dekarbonatizovaných sprašiach a hlinitých pokryvných sedimentoch kvartéru (deluviálne a proluviálne hliny)

N2 – fluvizeme typické, sprievodne fluvizeme glejové na dekarbonátových sedimentoch.

Zastúpenie pôdnych druhov nie je veľmi pestré. Najväčšie zastúpenie majú pôdy hlinité, ktoré sú ľahko obrábateľné a úrodné. Tiež sú tu aj ílovitohlinité pôdy.

### **Hydrologické pomery**

#### **Povrchové vody**

Územie obce leží v povodí rieky Nitry, ktoré je čiastkovým povodím rieky Váh. Rieka Nitra pramení v pohorí Malá Fatra pod Fačkovským sedlom južným smerom od vrchu Reváň (1204 m.n.m.) a ústi pri Komárne do rieky Váh. Územie obce Bošany spadá do horného úseku povodia rieky Nitry. Povodie je asymetrické s prevahou pravostranných prítokov. Dĺžka hlavného toku rieky Nitra je 168,4 km, priemerná šírka povodia je 26,7 km a jeho hydrologická charakteristika 0,16, čo svedčí o pretiahnutom tvare povodia. Celkový spád rieky Nitry je 673 m, jej pozdĺžny sklon 4,0 ‰. Dlhodobé priemerné ročné zrážky na území celého povodia sú 733 mm. Rieka Nitra je súčasťou umoria Čierneho mora. Najvyšší vodný stav má tok v marci, v čase topenia snehu. Najvýraznejší pokles hladiny má v septembri, čo spôsobuje negatívna vlahová bilancia.

Rieka Nitra patrila medzi najrybnatejšie rieky Slovenska. V dôsledku záplav je koryto rieky vyregulované a dnes má tvar písmena U. Na území obce je prítok vody v rieke regulovaný pomocou hate, postavenej na sídlisku J. Kráľa. V katastrálnom území obce Bošany má rieka Nitra prítok - potok Vyčoma.

#### **Podzemné vody**

Spodné vody nie sú hlboké a vykazujú vysokú tvrdosť. Majú veľmi veľký hospodársky význam. Sú zdrojom pitnej a priemyselnej vody a ich množstvo a kvalita je hlavným faktorom hospodárskeho rozvoja a prosperity. Využívané vodné zdroje hospodárskeho významu sa v obci nenachádzajú, najbližšie využívané vodné zdroje sú v obciach Veľký Klíž, Krnáč-Sádok a Brodzany.

### **Rastlinstvo a živočíšstvo**

Vzhľadom na mierne teplú oblasť je rastlinstvo v oblasti Bošian rôznorodé. Striedajú sa tu spoločenstvá teplomilného rastlinstva so suchomilným. Pôvodná vegetácia zaznamenala výrazne zmeny. Pôvodné lesy nížin boli premenené na polia. Pri pestovaní kultúrnych rastlín sa rozšírila burinná vegetácia. Pozdĺž rieky rastú najmä jelše, vrby, na brehoch rôzne druhy tráv: stoklas jalový (*Anisantha sterilis* (L.)), ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius* (L.)), lipnica lúčna (*Poa trivialis*) a reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*). Priamo v obci sa darí stromom ako pagaštan (*Aesculus*), javor (*Acer*), agát (*Robinia pseudoacacia* (L.)) a samozrejme všetkým druhom ovocných stromov. Výskyt topoľov (*Populus*) je hlavne v oblasti futbalového a školského areálu. Častý je aj výskyt orecha (*Juglas*).

Bohatstvo živočíšstva v súčasnosti je výsledkom dlhodobého vývoja. Živočíšstvo okolia Bošian podľa zoogeografického členenia paleoarktu - terestrický biocyklus sa zaraďuje do eurosibírskej

podoblasti, provincia stepí, panónsky úsek a podľa zoogeografického členenia paleoarktu - limnický biocyklus do euromediteránnej podoblasti, pontokaspická provincia, podunajský okres, stredoslovenská časť.

Z voľne žijúcich živočíchov sa tu vyskytuje mnoho obojživelníkov: ropucha zelená (*Bufo viridis*), ropucha obyčajná (*Bufo bufo*) a skokan hnedý (*Rana temporaria*). Z ulitníkov tu nájdeme slimákov. Z vtáctva tu vidíme: pipíšky, lastovičky, hrdličky, sovy a bociany. Rozšírený je aj drozd čierny (*Turdus merula*) a škorec. Z cicavcov: netopiere, kuna (*Martes*), jež (*Erinaceus*), lasica obyčajná (*Mustela nivalis*) a tchor (*Putorius*). K významnejším hlodavcom patria napríklad: hraboš (*Microtus*), myš (*Mus*), potkan (*Rattus*) a syseľ (*Spermophilus*). K živočíchom, ktoré sa tu vyskytujú a sú v blízkosti človeka patria: pavúky, mravce, osy, komáre, muchy a motýle. Na poliach možno pozorovať aj jarabicu poľnú (*Perdix perdix*), bažanta obyčajného (*Phasianus Colchicus*), prepelicu poľnú (*Coturnix coturnix*), zajaca poľného (*Lepus europaeus*) a zástupcov stepnej zveri - srnec lesný (*Capreolus capreolus*) a z raticovej zveri diviaka lesného (*Sus scrofa*). Zoogeograficky a faunisticky významné chránené druhy plazov – užovka stromová (*Elaphe longissima*) a z rýb lopatka dúhová (*Rhodeus amarus*). Pohorie Tríbeč je významným územím z pohľadu výskytu vtáctva (ornitofauna), preto je navrhované na vyhlásenie ako Chránené vtáčie územie európskeho významu (SKCHVÚ 031).

Z domácich zvierat, ktoré obyvatelia Bošian chovajú sa vyskytujú druhy ako: sliepky, kačice, husi, ošípané, kozy, morky, holuby, zajace, mačky, psy včely a ovce. V poľnohospodárskej výrobe prevažuje hovädzí dobytok, kone.

## **Ochrana prírody a územný systém ekologickej stability**

### **Ochrana prírody**

Na udržiavanie prírodného dedičstva, zachovanie rozmanitosti a foriem života na Zemi, na obnovenie a racionálne využívanie prírodných zdrojov a na udržanie ekologickej stability slúži v SR zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Tento zákon stanovil 5 stupňov územnej ochrany, pričom rozsah obmedzení sa zväčšuje so zvyšujúcim sa stupňom. I. stupeň ochrany platí na celom území SR ako všeobecná ochrana, teda aj v sledovanej obci Bošany.

Slovenská republika sa pristúpením k Ramsarskej konvencii zaviazala zachovávať a chrániť mokrade, ako regulátory vodných režimov a biotopy podporujúce charakteristickú flóru a faunu. Mokradami sa v zmysle konvencie rozumejú všetky "územia s močiami, slatinami a vodami prirodzenými alebo umelými, trvalými alebo dočasnými, stojatými aj tečúcimi.." (čl.1. ods.1).

### **Tabuľka č. 2: Mokrade na území obce Bošany**

Názov mokrade	Plocha (m <sup>2</sup> )	Názov obce	Kategória
Mokrad' Ostrov	4 000	Bošany	L -Lokálna
Mokrad' pri Ostrove	120	Bošany	L -Lokálna

*Zdroj: ŠOP SR, vlastné spracovanie*

## Chránené územia

Prírodné bohatstvo, ktoré v súčasnosti máme, treba zachovať aj pre budúce generácie. Preto vznikol komplex chránených území, do územia obce zasahuje navrhované chránené vtáčie územie Tribeč SKCHVU031 (CHVÚ), ako územie európskeho významu v V. stupni ochrany. Chránené vtáčie územie má výmeru 23 802,8 ha a vyhlasuje sa na účel zachovania biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov ďatľa prostredného, hrdličky poľnej, krutihlava hnedého, lelka lesného, muchára sivého, muchárika bielokrkého, orla kráľovského, penice jarabej, prepelice poľnej, včelára lesného, výra skalného, žltouchvosta lesného a na zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Na území obce sa rozkladá v okolí potoka Vyčoma.

V blízkosti katastra obce sa rozkladá chránená krajinná oblasť CHKO Ponitrie, ako územie osobitne chránených častí prírody v II. stupni ochrany v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. v znení zákona č.479/2005 Z.z. Chránená krajinná oblasť Ponitrie sa nachádza v dvoch odlišných orografických celkoch: Tribeč a Vtáčnik. Tribeč patrí ku starým jadrovým pohoriam. K morfológicky ojedinelým patria kremencové hôrky, lemujúce jeho chrbát zo západu na východ. Typické pre Tribeč sú dubovo-hrabové, dubové a vo vyšších polohách bukové lesy. Vzhľadom na svoju nadmorskú výšku, geologické podložie a expozíciu, Tribeč pokrývajú zväčša teplomilné rastlinné spoločenstvá. Rastú tu vzácne a chránené druhy ako peniažtek slovenský, hrdobárka páchnuca, hrachor benátsky, kosatec nízky, hlaváčik jarný, poniklec veľkokvetý, ľalia zlatohlavá a rad ďalších chránených druhov.

Chránená krajinná oblasť Ponitrie je jedna zo 14 chránených krajinných oblastí na Slovensku. Patrí do geomorfologických celkov Tribeč a Vtáčnik a zasahuje do okresov Nitra, Partizánske, Prievidza, Topoľčany, Zlaté Moravce, Žarnovica a Žiar nad Hronom. Vyhlásená bola v roku 1985 a má rozlohu 37 665 ha. Aj keď je CHKO územne kompaktné, tvoria ho dve krajínarsky odlišné časti. Severná časť sa rozprestiera na vulkanickom komplexe pohoria Vtáčnik. Okrem hustých bučín je zaujímavá bizarnými skalnými útvarmi. Najmohutnejšie bralá nachádzame v masíve Buchlova, Kláštorskej skale a najvyššom vrchu, ktorý dal meno celému pohoriu. Južná časť CHKO v pohorí Tribeč je krajínarsky odlišná a jej špecifikom sú početné skalky vyskytujúce sa najmä po okrajoch pohoria.

Hlavným predmetom ochrany v tejto oblasti sú súvislé lesné porasty, ktoré sú v južnej časti CHKO veľmi bohaté na teplomilné dreviny. Cenným prvkom krajiny sú aj lokality s výskytom stepnej a lesostepnej flóry a fauny. Obe pohoria skrývajú veľa zaujímavých prírodných a krajinných fenoménov, z ktorých mnohé ešte dokonca čakajú na objavenie. Územie CHKO Ponitrie je svojimi jedinečnými prírodnými pomermi a pestrú druhovou skladbou výnimočnou ukážkou vývoja fauny a flóry v Karpatskom oblúku. Rastie tu viac ako 1200 druhov vyšších rastlín, zo živočíchov tu bolo zistených viac ako 5500 druhov. A práve pre tieto neoceniteľné prírodné hodnoty bola podstatná časť územia CHKO Ponitrie zaradená do zoznamu navrhovaných území európskeho významu, ktoré sú súčasťou budovanej súvislej európskej siete chránených území NATURA 2000. Prostredníctvom nej sú chránené najvzácnejšie a najviac ohrozené druhy voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a vybraných biotopov, ktoré sa voľne vyskytujú na území Európskej únie.

Poslaním CHKO Ponitrie je chrániť bohatstvá prírody a zachovať jedinečné a neopakovateľné prírodné hodnoty pre ďalšie generácie. Najcennejšie časti prírody so sprísneným dohľadom sú vyhlásené za maloplošné chránené územia, ktorými sú aj prírodné rezervácie. Činnosti, ktoré sú tu zakázané, sú uvedené v zákone o ochrane prírody a krajiny. Rezervácie sú najviac ohrozované



znečisťovaním odpadkami, zakladaním ohňa, pohybom návštevníkov mimo vyznačených turistických chodníkov, cykloturistikou, zberom lesných plodov, prírodnín, rastlín a odchytom, resp. rušením živočíchov.

### **Územný systém ekologickej stability (ÚSES)**

Princípom ÚSES je zachovávať, vytvárať a udržiavať rôznorodosť podmienok pre život. Umožňovať udržiavanie alebo zlepšenie biodiverzity a zachovanie genofondu rastlínstva a živočíšstva ako dôležitého faktora ekologickej stability a ochrany prírody.

Prvky MÚSES (Miestneho ÚSES) prevzaté zo zdroja „ÚPD SÚ Bošany PaR, časť Krajinoekologický plán, Stavoprojekt Nitra, 2002:

#### ***Biocentrá:***

- Sútok Nitry a Vyčomy – biocentrum miestneho významu
- Ohradzovaný úsek Nitry pod železničným mostom
- Ohradzovaný úsek Nitry, mŕtve rameno a dva lesíky
- Za Malými Bošanmi
- Úsek Nitry
- Práznovské
- Baštín
- Knižnické
- Pri Vyčome

#### ***Biokoridory:***

##### **Hydrické biokoridory:**

Priestor alúvia rieky Nitry biokoridor regionálneho významu, priestor alúvia rieky Vyčoma biokoridor miestneho významu.

#### ***Interakčné prvky:***

Interakčnými prvkami obce sú vyhradené areály výrobných podnikov, cintorín, športové areály a školské areály, líniová zeleň pozdĺž poľných ciest a ochranné pásmo železničnej trate.

Ďalej sa v strede obce nachádza park pri renesančnom kaštieli, ktorý je zapísaný v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok podľa zákona SNR č. 27/1987 Zb.

Celkovo ekologická významnosť sledovaného územia obce je veľmi nízka (koeficient ekologickej stability územia KES je 0,17, t.j. pomer ekologicky stabilných plôch k ekologicky labilným plochám v k.ú.) a ekologická kvalita priestorovej štruktúry krajiny v komplexnom hodnotení je nepriaznivá.

#### A.1.4 Obyvateľstvo a demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, no sčasti je aj odrazom postavenia obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Ku dňu 31.12.2014 mala obec Bošany 4 104 obyvateľov, z čoho bolo 1 981 mužov a 2 123 žien. Oproti predchádzajúcemu roku počet obyvateľov klesol. V nasledujúcej tabuľke sa nachádza vývoj počtu obyvateľov od roku 2007 až do roku 2014. Počas sledovaného obdobia bolo najviac obyvateľov v obci Bošany v roku 2007. Najmenej obyvateľov bolo v roku 2014.

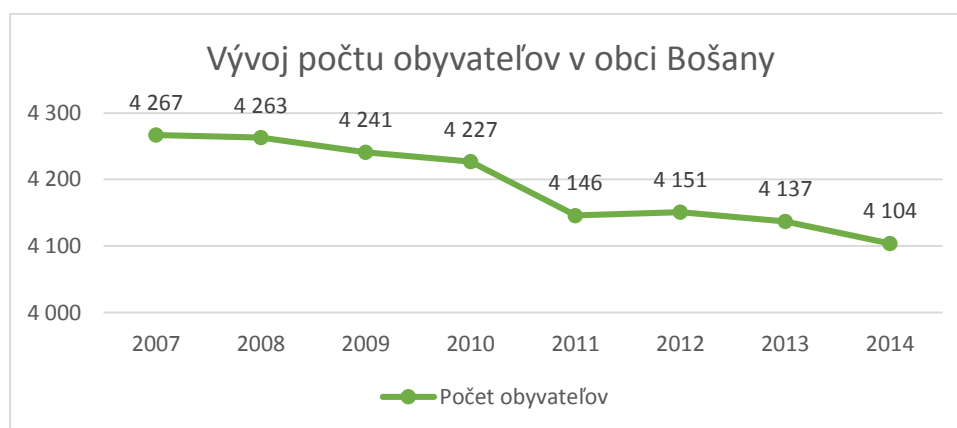
**Tabuľka č. 3: Vývoj počtu obyvateľov v obci Bošany v rokoch 2007 - 2014**

Rok	Počet obyvateľov	Muži	Ženy	Prírastok/Úbytok		Index rok 2000 = 100
				absolútne	v %	
2007	4 267	2 068	2 199	+6	+0,14	102,60
2008	4 263	2 056	2 207	-4	-0,09	102,50
2009	4 241	2 043	2 198	-22	-0,52	101,97
2010	4 227	2 036	2 191	-14	-0,33	101,64
2011	4 146	2 012	2 134	-81	-1,92	99,69
2012	4 151	2 013	2 138	+5	+0,12	99,81
2013	4 137	2 007	2 130	-14	-0,34	99,47
2014	4 104	1 981	2 123	-33	-0,80	98,68

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Na nasledujúcom grafe môžeme vidieť spomínaný pokles obyvateľov v obci Bošany počas obdobia rokov 2007 – 2014.

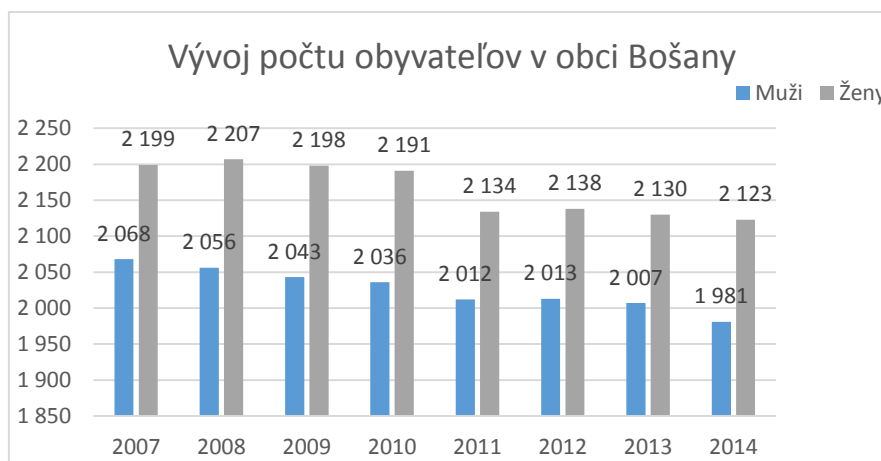
**Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v obci Bošany v období 2007 – 2014**



Zdroj: vlastné spracovanie

Na grafe č. 2 je zachytený vývoj počtu obyvateľov podľa mužského a ženského pohlavia. Môžeme konštatovať, že počet žien prevláda nad počtom mužov. Z celkového počtu obyvateľov predstavovali v roku 2014 ženy 51,73 % a muži 48,27 %. Z dlhodobého hľadiska prevláda počet žien nad počtom mužov.

**Graf č. 2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Bošany v období rokov 2007 – 2014 – muži a ženy**



*Zdroj: vlastné spracovanie*

Počet obyvateľov je výsledkom populačnej dynamiky - pôrodnosti, úmrtnosti a migrácie. Samotný vývoj pôrodnosti je v celoslovenskom meradle hlavným faktorom, ovplyvňujúcim celkovú trajektóriu populačného vývoja. Zároveň v predpokladoch má táto zložka vysokú mieru neurčitosti.

V tabuľke č. 4 je zobrazený demografický vývoj v obci Bošany v rokoch 2007 – 2014. Najviac detí sa narodilo v roku 2009 a najmenej detí sa narodilo v roku 2012. Najväčší úbytok obyvateľov bol v roku 2011, čo bolo spôsobené nielen záporným demografickým saldom, ale aj počtom vystahovaných obyvateľov k počtu prisťahovaných.

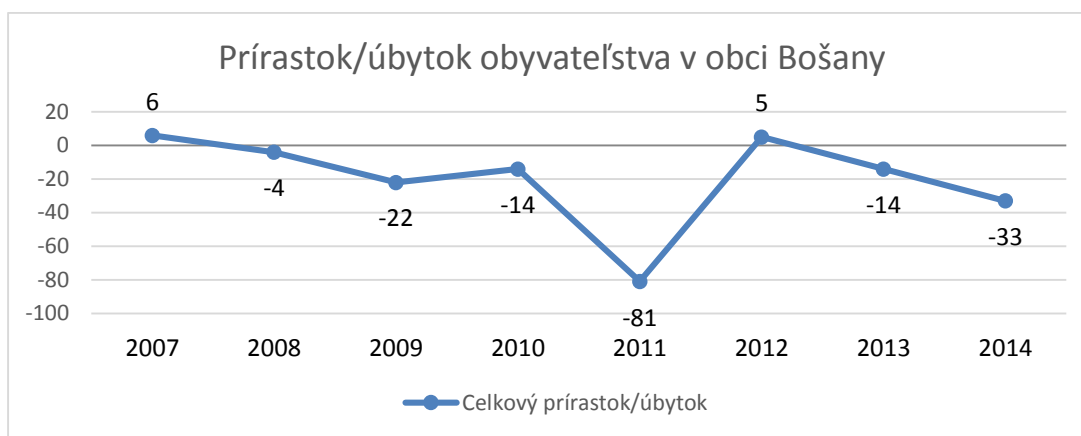
**Tabuľka č. 4: Demografický vývoj v obci Bošany v rokoch 2007 – 2014**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<b>Spolu</b>	4 267	4 263	4 241	4 227	4 146	4 151	4 137	4 104
<b>Narodení</b>	33	41	48	41	33	29	43	39
<b>Zomrelí</b>	41	44	44	43	36	33	42	52
<b>Demografické saldo</b>	-8	-3	+4	-2	-3	-4	+1	-13
<b>Prisťahovaní</b>	58	46	24	54	46	65	51	44
<b>Vystahovaní</b>	44	47	50	66	84	56	66	64
<b>Migračné saldo</b>	+14	-1	-26	-12	-38	+9	-15	-20
<b>Celkový prírastok/úbytok</b>	+6	-4	-22	-14	-81	+5	-14	-33

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín*

Na nasledujúcom grafe sa nachádza zobrazenie prírastku resp. úbytku obyvateľov v obci Bošany počas rokov 2007-2014. V rámci sledovaného obdobia zaznamenávame pokles obyvateľov.

**Graf č. 3: Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva v obci Bošany v rokoch 2007-2014**



*Zdroj: vlastné spracovanie*

Dôležitejšou demografickou charakteristikou, ako počet obyvateľov je úroveň populačného starnutia. Dobre ju vystihujú priemerný vek obyvateľstva (vážený aritmetický priemer podľa početnosti obyvateľov v jednotlivých vekoch) a index starnutia (pomer počtu obyvateľov vo veku 65 rokov a viac na 100 obyvateľov vo veku 0-14 rokov). V rámci Slovenskej republiky oba ukazovatele jednoznačne dokumentujú trend intenzívneho starnutia slovenskej populácie. Opakom indexu starnutia je index vitality. Ten sa rovná pomeru predproduktívneho obyvateľstva k obyvateľstvu v poproduktívnom veku. Index starnutia nad úrovňou 100 % znamená starnutie populácie, keďže počet ľudí v poproduktívnom veku prevyšuje počet ľudí v predproduktívnom veku. Index starnutia v obci Bošany je od roku 2012 nad hodnotou na úrovni Trenčianskeho kraja, pričom môžeme sledovať jeho postupné zvyšovanie. V kraji sa index starnutia taktiež zvyšuje. Podľa údajov Štatistického úradu SR v roku 2014 dosiahol index starnutia na úrovni Trenčianskeho kraja hodnotu 115,30 %. Rovnaká situácia je aj v rámci Slovenskej republiky. Index starnutia sa postupne zvyšuje, je však pod hodnotou 100 %. V roku 2014 mal podľa údajov ŠÚ SR index starnutia hodnotu 91,17 %.

Populačné starnutie predstavuje pre Slovensko jednu z najväčších výziev 21. storočia, ktorá nezvratne zasiahne všetky sféry fungovania spoločnosti. Aj napriek tomu, že v súčasnosti nie sú ešte prejavy starnutia slovenskej populácie také citelné, vývoj vekovej štruktúry obyvateľov poukazuje na zrýchľovanie procesu starnutia populácie na Slovensku. Dôchodkový vek dosahujú silné povojnové ročníky a vo veku najvyššej fekundity (fyziologickej plodnosti) sú málo početné vekové skupiny narodené v prvej polovici 90-tych rokov minulého storočia.

**Tabuľka č. 5.1: Veková štruktúra obyvateľstva v rokoch 2007 – 2010**

Veková kategória	2007		2008		2009		2010	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Počet obyvateľov celkom	4 267	100	4 263	100	4 241	100	4 227	100
• muži	2 068	48,46	2 056	48,23	2 043	48,17	2 036	48,17
• ženy	2 199	51,54	2 207	51,77	2 198	51,83	2 191	51,83
Predproduktívny vek - muži (0 - 14)	316	15,28	301	14,64	292	14,29	285	14,00
Predproduktívny vek - ženy (0 - 14)	286	13,01	272	12,32	270	12,28	273	12,46
Predproduktívne obyvateľstvo celkom	602	14,11	573	13,44	562	13,25	558	13,20
Produktívny vek - muži (15-64)	1 548	74,85	1 542	75,00	1 537	75,23	1 536	75,44
Produktívny vek - ženy (15-64)	1 563	71,08	1 574	71,32	1 574	71,61	1 555	70,97
Produktívne obyvateľstvo celkom	3 111	72,91	3 116	73,09	3 111	73,36	3 091	73,13
Poproduktívny vek - muži (65+)	204	9,86	213	10,36	214	10,47	215	10,56
Poproduktívny vek - ženy (65+)	350	15,92	361	16,36	354	16,11	363	16,57
Poproduktívne obyvateľstvo celkom	554	12,98	574	13,46	568	13,39	578	13,67
Priemerný vek u mužov	37,26	-	37,57	-	37,78	-	38,01	-
Priemerný vek u žien	40,84	-	41,22	-	41,48	-	41,89	-
Priemerný vek obyvateľstva celkom	39,10	-	39,46	-	39,70	-	40,02	-
Index starnutia	-	92,03	-	100,17	-	101,07	-	103,58

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín*

V obci Bošany zaznamenávame počas sledovaného obdobia pokles obyvateľov, ale taktiež nárast spomínaného indexu starnutia. Vyššia hodnota indexu starnutia znamená, že sa zvýšil podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva a klesol podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva. Úbytok obyvateľstva môže zmierniť migrácia. Zrýchľujúci sa proces populačného starnutia však zrejme významnejšie neovplyvní. Priemerný vek predstavuje vážený aritmetický priemer počtu rokov, ktoré prežili príslušníci danej populácie do daného okamihu. V obci Bošany sa priemerný vek obyvateľov postupne zvyšuje. Situácia v obci kopíruje stav v kraji, nakoľko priemerný vek obyvateľov Trenčianskeho kraja za posledných desať rokov vzrástol o tri roky na rovných 41 rokov.

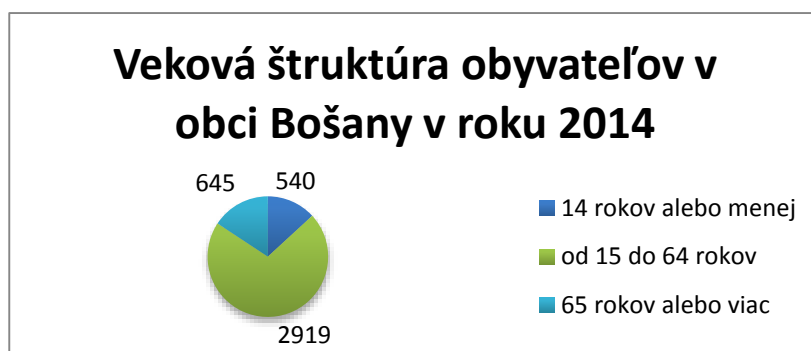
**Tabuľka č. 5.2: Veková štruktúra obyvateľstva v rokoch 2011 – 2014**

Veková kategória	2011		2012		2013		2014	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Počet obyvateľov celkom	4 146	100	4 151	100	4 137	100	4 104	100
• muži	2 012	48,53	2 013	48,49	2 007	48,51	1 981	48,27
• ženy	2 134	51,47	2 138	51,51	2 130	51,49	2 123	51,73
Predproduktívny vek - muži (0 - 14)	268	13,32	258	12,82	263	13,10	261	13,18
Predproduktívny vek - ženy (0 - 14)	266	12,46	271	12,68	277	13,00	279	13,14
Predproduktívne obyvateľstvo celkom	534	12,88	529	12,74	540	13,05	540	13,16
Produktívny vek - muži (15-64)	1 521	75,60	1 520	75,51	1 505	74,99	1 477	74,56
Produktívny vek - ženy (15-64)	1 490	69,82	1 469	68,71	1 450	68,08	1 442	67,92
Produktívne obyvateľstvo celkom	3 011	72,62	2 989	72,01	2 955	71,43	2 919	71,13
Poproduktívny vek - muži (65+)	223	11,08	235	11,67	239	11,91	243	12,27
Poproduktívny vek - ženy (65+)	378	17,71	398	18,62	403	18,92	402	18,94
Poproduktívne obyvateľstvo celkom	601	14,50	633	15,25	642	15,52	645	15,72
Priemerný vek u mužov	38,75	-	39,15	-	39,50	-	39,68	-
Priemerný vek u žien	42,37	-	42,57	-	42,77	-	43,03	-
Priemerný vek obyvateľstva celkom	40,62	-	40,91	-	41,19	-	41,41	-
Index starnutia	-	112,55	-	119,66	-	118,89	-	119,44

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Zobrazenie vekovej štruktúry obyvateľov v roku 2014 zaznamenáva graf č. 4, pričom zložka obyvateľov v poproduktívnom veku prevláda nad zložkou obyvateľov v predproduktívnom veku, čo znamená, že index starnutia je nad hodnotou 100 %. Najviac obyvateľov v roku 2014 bolo vo veku od 15 do 64 rokov, pričom táto zložka predstavuje obyvateľov v produktívnom veku. Išlo o 71,13 %.

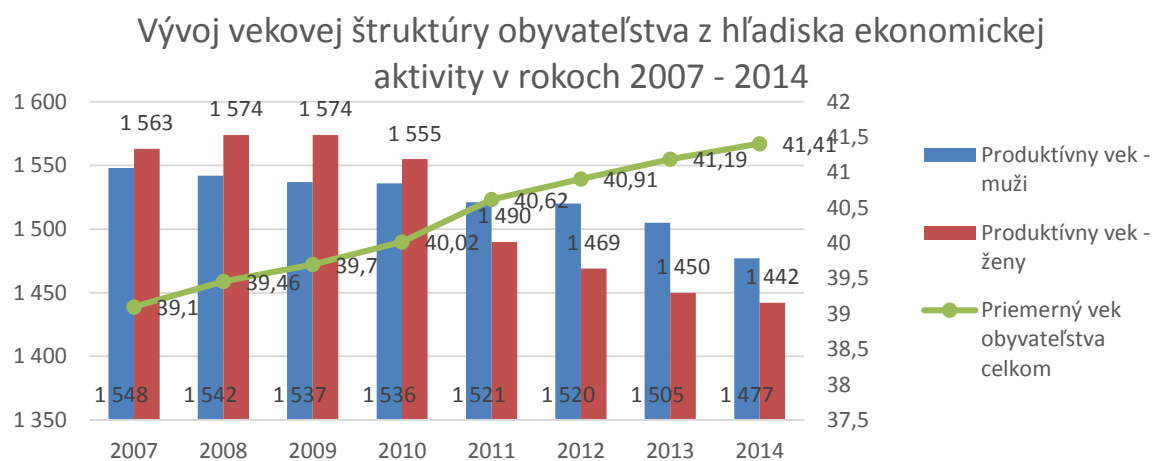
**Graf č. 4: Veková štruktúra obyvateľstva v obci Bošany v roku 2014**



Zdroj: vlastné spracovanie

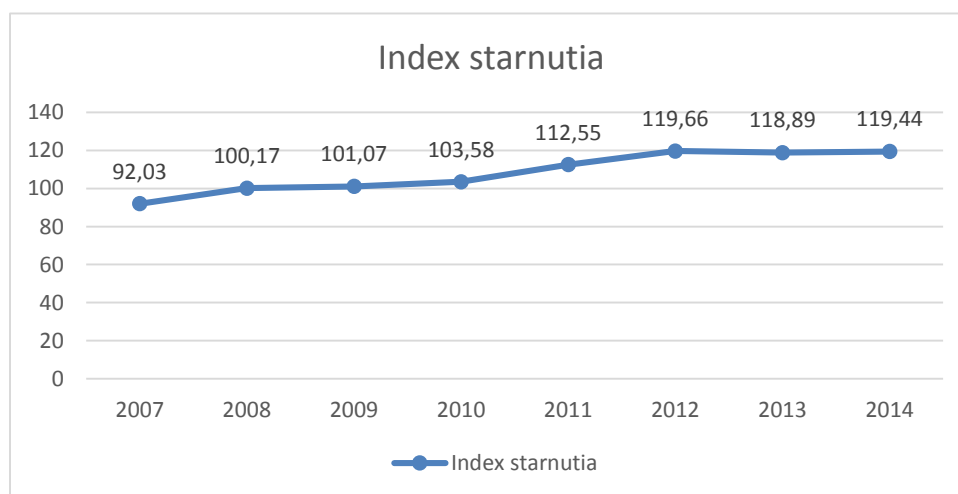
Vývoj počtu mužov a žien v produktívnom veku a priemerný vek obyvateľstva počas obdobia v rokoch 2007 – 2014 zaznamenáva graf č. 5. Najvyšší priemerný vek v obci Bošany bol v roku 2014. V rámci produktívnej zložky obyvateľstva prevláda v súčasnosti počet mužov nad ženami.

**Graf č. 5: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva z hľadiska ekonomickej aktivity v rokoch 2007 – 2014**



*Zdroj: vlastné spracovanie*

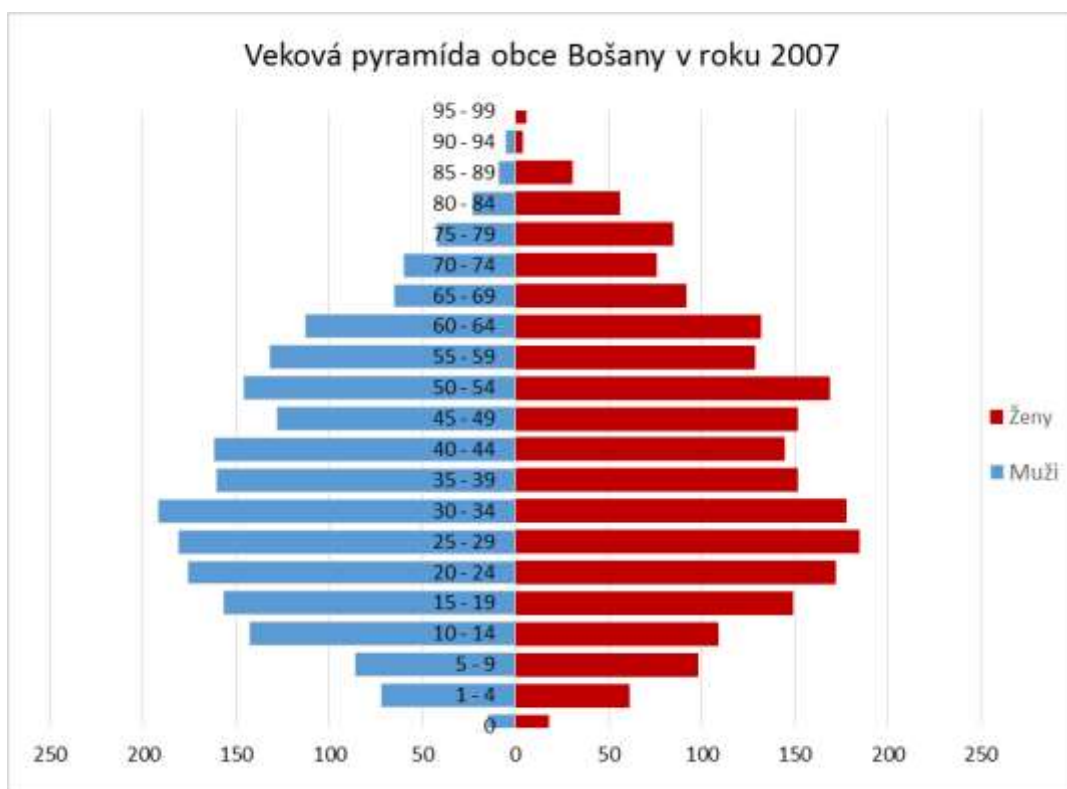
**Graf č. 6 : Vývoj indexu starnutia v obci Bošany v rokoch 2007 - 2014**



*Zdroj: Vlastné spracovanie*

Najčastejšie používaný spôsob interpretácie vekovej štruktúry obyvateľov je **veková pyramída**, ktorá predstavuje dva spojené grafy – histogramy početnosti mužov a žien. Veková pyramída sa zostrojuje pre jednotlivé vekové ročníky alebo pre 5-ročné vekové kategórie.

**Graf č. 7.1: Veková pyramída obce Bošany v roku 2007**



*Zdroj: Vlastné spracovanie*

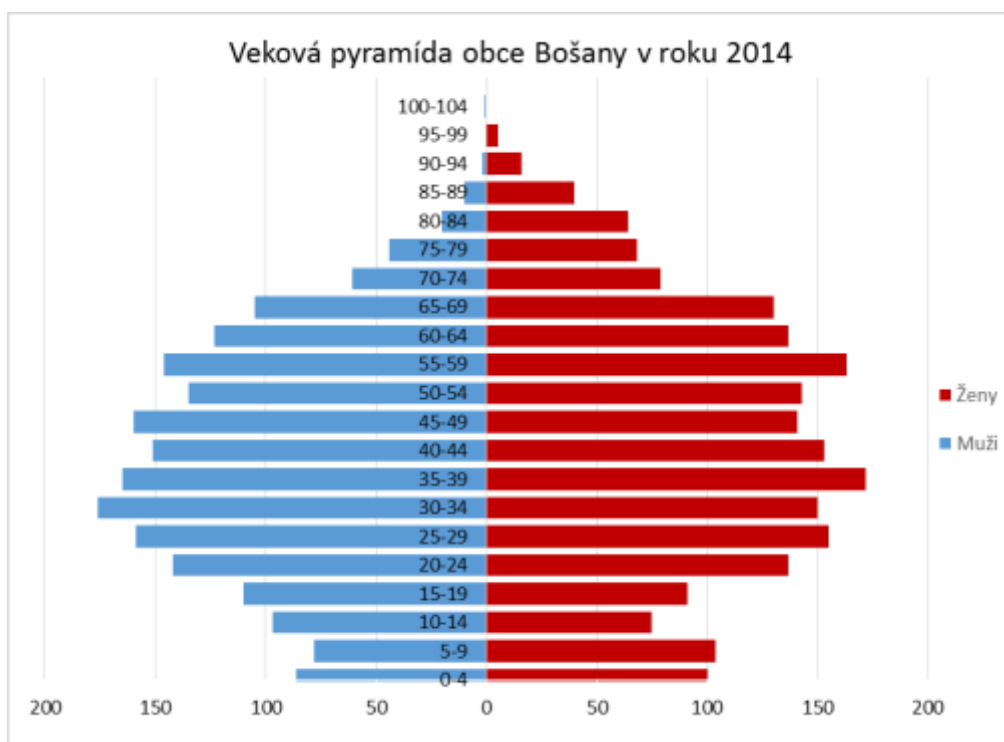
Početnosť jednotlivých kategórií môžeme vyjadriť v absolútnych alebo relatívnych hodnotách. Pri relatívnych môžeme porovnávať vekovú štruktúru rôznych populácií. Vekové pyramídy môžu nadobúdať rozličné tvary, poznáme tri základné tvary:

- progresívny
- stacionárny
- regresívny typ vekovej štruktúry

V oboch sledovaných obdobiach, v roku 2007 a v roku 2014 má veková pyramída tvar predstavujúci regresívny typ vekovej štruktúry, v ktorom je relatívne malá detská zložka a populácia má spravidla nedostatočnú reprodukciu.



**Graf č. 7.2: Veková pyramída obce Bošany v roku 2014**



*Zdroj: Vlastné spracovanie*

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva patrí medzi kultúrne znaky obyvateľstva. Školské vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti, odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery krajiny.

Obyvateľstvo obce Bošany má priemernú resp. dobrú vzdelanostnú štruktúru, nakoľko 31,28 % obyvateľov z celkového úhrnu má ukončené vzdelanie bez maturity, stredné vzdelanie s maturitou má 29,81 % obyvateľov. Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo je na úrovni 7,47 %. Stav vzdelanostnej štruktúry udáva tabuľka č. 6, pričom údaje sú z roku 2011, kedy sa uskutočnilo sčítanie obyvateľov.

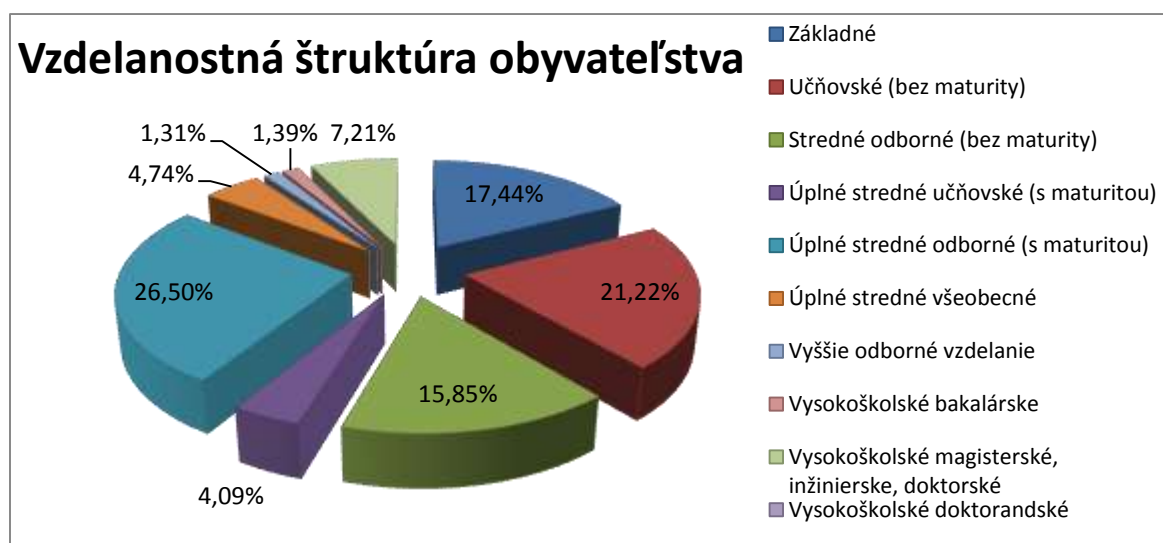
**Tabuľka č. 6: Vzdelanostná štruktúra obce Bošany v roku 2011**

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Základné		222	392	614
Učňovské (bez maturity)		470	277	747
Stredné odborné (bez maturity)		299	259	558
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		78	66	144
Úplné stredné odborné (s maturitou)		374	559	933
Úplné stredné všeobecné		78	89	167
Vyššie odborné vzdelanie		13	33	46
Vysokoškolské bakalárske		16	33	49
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		137	117	254
Vysokoškolské doktorandské		6	3	9
Vysokoškolské spolu		159	153	312
Študijný odbor	prírodné vedy	7	7	14
	technické vedy a náuky	62	13	75
	poľnohospodársko-lesnícke	16	10	26
	Zdravotníctvo	4	8	12
	spoločenské vedy, náuky a služby	64	107	171
	vedy a náuky o kultúre a umení	0	7	7
	vojenské a bezpečnostné vedy	2	0	2
	Nezistený	4	1	5
Bez školského vzdelania		276	276	546
Nezistené		55	50	105
<b>Úhrn</b>		<b>2 024</b>	<b>2 148</b>	<b>4 172</b>

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín, údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2011*

Percentuálne vyjadrenie vzdelanostnej štruktúry v obci Bošany zaznamenáva graf č. 7 s výnimkou nezisteného typu ukončeného vzdelania a s výnimkou obyvateľov bez školského vzdelania. V obci Bošany má najvyššie dosiahnuté vzdelanie na úrovni úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou najväčší počet obyvateľov. Najmenej obyvateľov má dosiahnuté vzdelanie na úrovni vysokoškolské doktorandské. V rámci vysokoškolského vzdelania ukončilo štúdium najviac obyvateľov v odbore spoločenské vedy, náuky a služby. V študijnom odbore vojenské a bezpečnostné vedy skončilo najmenej absolventov vysokoškolského vzdelania.

**Graf č. 8: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v percentuálnom vyjadrení**



*Zdroj: Vlastné spracovanie*

Vývoj náboženskej štruktúry obyvateľstva Slovenska bol ovplyvnený do veľkej miery kresťanstvom, a preto za posledných 130 rokov na našom území prevažujú kresťanské konfesie. Náboženská štruktúra Slovenska v medzivojnovom období bola výsledkom dlhodobého historického vývoja. Viac ako dvojtretinovou väčšinou tu prevažovalo rímskokatolícke obyvateľstvo, ktoré bolo rozšírené najmä medzi obyvateľstvom československej, ale z časti i maďarskej národnosti.

V obci Bošany sa v rámci sčítania obyvateľstva v roku 2011 k rímskokatolíckej cirkvi hlásilo 3 521 obyvateľov, čo predstavuje 84,40 %. Druhá najvyššia časť z hľadiska náboženskej štruktúry je tvorená obyvateľmi bez vierovyznania. K evanjelickej cirkvi augsburského vierovyznania sa hlásilo 58 obyvateľov, pričom ide o 1,39 %.

**Tabuľka č. 7: Náboženská štruktúra v obci Bošany v roku 2011**

Vierovyznanie	
Rímskokatolícka cirkev	3 521
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	58
Gréckokatolícka cirkev	1
Reformovaná kresťanská cirkev	7
Pravoslávna cirkev	2
Evanjelická cirkev metodistická	1
Kresťanské zbory	1
Apoštolská cirkev	1
Cirkev československá husitská	3
Bez vyznania	252
Iné	13
Nezistené	312
<b>SPOLU</b>	<b>4 172</b>

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín, údaje zo sčítania obyvateľstva*

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby heterogénne, s prevahou obyvateľov slovenskej národnosti. K slovenskej národnosti sa hlási 93,70 %. Podľa aktuálneho Atlasu rómskych komunít na Slovensku 2013 predstavuje v obci podiel etnických Rómov 10,8%. K rómskej národnosti sa však hlási nulový počet obyvateľov.

**Tabuľka č. 8: Národnostná štruktúra v obci Bošany v roku 2011**

Národnosť	
Slovenská	3909
Maďarská	9
Ukrajinská	1
Česká	13
Nemecká	1
Srbská	1
Moravská	4
Ostatné	6
Nezistené	228
<b>SPOLU</b>	<b>4172</b>

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín, údaje zo sčítania obyvateľstva*

#### **A.1.5 Trh práce a sociálna situácia**

Nízka výkonnosť a produktivita ekonomických subjektov na Slovensku výrazne „prispieva“ k prehlbovaniu problémov na trhu práce, osobitne k nedostatočnému dopytu po práci (vyjadreného počtom existujúcich pracovných príležitostí). Neustále značné (a v ostatných rokoch rastúce) zaostávanie dopytu po práci za ponukou práce (ktorá je daná počtom ekonomicky aktívneho obyvateľstva) spôsobuje na trhu práce SR pretrvávajúce chronickej nerovnováhy.

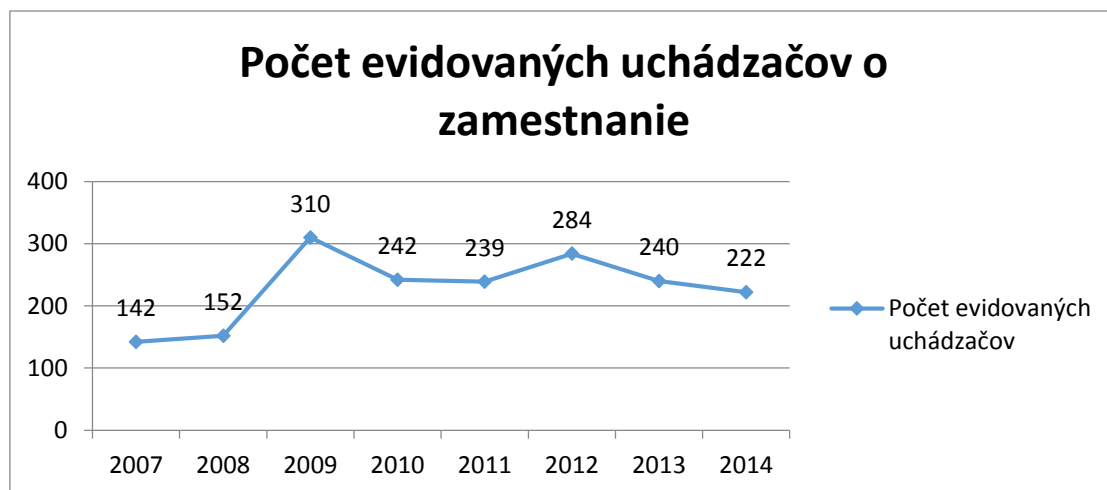
**Tabuľka č. 9 : Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Bošany**

	muži	ženy	spolu
<b>2007</b>	78	64	142
<b>2008</b>	77	75	152
<b>2009</b>	163	147	310
<b>2010</b>	142	100	242
<b>2011</b>	138	101	239
<b>2012</b>	165	119	284
<b>2013</b>	137	103	240
<b>2014</b>	132	90	222

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín*

Počet evidovaných uchádzačov v obci Bošany počas rokov 2007-2014 stúpал, ale aj klesal. Najhoršia situácia bola v roku 2009, čo môžeme považovať za dôsledok hospodárskej krízy. V roku 2014 bol počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie 222, pričom oproti roku 2013 ide o pokles počtu uchádzačov o zamestnanie. V tabuľke č. 9 je uvedený počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie. Tieto hodnoty sú zobrazené aj v grafe č. 8, ktorý znázorňuje vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2007 – 2014.

**Graf č. 9: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci Bošany v rokoch 2007 – 2014**



*Zdroj: vlastné spracovanie*

Situácia v obci Bošany je podobná ako v okrese Partizánske. Taktiež zaznamenávame rast ale aj pokles počtu uchádzačov. V rámci okresu bola počas sledovaného obdobia najhoršia situácia v roku 2012. V rokoch 2013 a 2014 už zaznamenávame pokles počtu uchádzačov o zamestnanie.

**Tabuľka č. 10: Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Partizánske v období 2007-2014**

Okres Partizánske	muži	ženy	spolu
2007	982	974	1 956
2008	1 021	991	2 012
2009	1 831	1 516	3 347
2010	1 782	1 508	3 290
2011	1 848	1 504	3 352
2012	1 943	1 711	3 654
2013	1 741	1 604	3 345
2014	1 564	1 419	2 983

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín*

Mieru neschopnosti hospodárstva využívať všetky zdroje práceschopného obyvateľstva, ktoré má k dispozícii, vyjadrujeme ako mieru nezamestnanosti. Miera nezamestnanosti patrí k dôležitým ukazovateľom výkonnosti národného hospodárstva. Rozsah nezamestnanosti sa v bežnej hospodárskej praxi meria zvyčajne dvomi spôsobmi.

- Počtom nezamestnaných osôb

- Percentuálnou mierou nezamestnanosti

Percentuálna miera nezamestnanosti sa vypočíta ako pomer počtu nezamestnaných osôb, ktoré sa aktívne snažia získať zamestnanie a sú schopní to preukázať, a celkového počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva vyjadrený v percentách. Prejavom zvyrazňujúcej sa nerovnováhy je rastúca miera nezamestnanosti, navyše pri doznievajúcej prezamestnanosti v niektorých sférach (napríklad vo verejnej správe a vo vládou kontrolovaných podnikoch). Bariérami relatívne rýchleho riešenia vysokej miery nezamestnanosti je nielen nízka výkonnosť ekonomiky, ale aj problémy súvisiace s kvalitou a motiváciou pracovných síl, neprispôsobilosť značnej časti populácie, ako aj systémové deformácie na trhu práce.

Miera evidovanej nezamestnanosti v obci Bošany v roku 2011 bola 11,34 % (údaj vypočítaný na základe sčítania obyvateľov v roku 2011). Podľa ÚPSVaR Partizánske bola miera nezamestnanosti k 31.7.2015 v obci Bošany 6,44 %. Môžeme konštatovať, že ide o pokles oproti roku 2011. Čo sa týka národnej úrovne miera evidovanej nezamestnanosti na Slovensku dosiahla na konci júna roka 2015 hodnotu 11,55 %. V porovnaní s koncom mája ide o nárast o 0,07 percentuálneho bodu. Medziročne sa evidovaná miera nezamestnanosti v júni znížila o 1,23 percentuálneho bodu. Počet disponibilných uchádzačov o zamestnanie v SR dosiahol v roku 2015 na konci júna 311 423 osôb. Oproti koncu mája ide o nárast o 1 898 ľudí. Medziročne množstvo uchádzačov, ktorí mohli okamžite nastúpiť do práce, kleslo v júni o 33 590 osôb.

#### **A.1.6 Hospodárska základňa**

Nehnutelnosti sa členia podľa druhov pozemkov (kultúr) na poľnohospodársku pôdu a nepoľnohospodársku pôdu. Pre jednotlivé druhy pozemkov (kultúr) sa používajú tieto označenia:

- a) pri poľnohospodárskej pôde orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty
- b) pri nepoľnohospodárskej pôde lesný pozemok, vodná plocha, zastavaná plocha a nádvorie, ostatná plocha.

V tabuľke č. 11 je uvedené rozdelenie poľnohospodárskej pôdy a jej percentuálne vyjadrenie v rámci celkovej výmery územia obce a v rámci poľnohospodárskej pôdy. Najväčšiu časť poľnohospodárskej pôdy tvorí orná pôda. Najmenšiu časť poľnohospodárskej pôdy tvorí trvalý trávny porast.

**Tabuľka č. 11: Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy v rámci celkovej výmery územia obce Bošany v m<sup>2</sup> v roku 2014**

Celková výmera územia obce	Poľnohospodárska pôda SPOLU	Orná pôda	Chmeľnica	Záhrada	Trvalý trávny porast
14 392 577	11 844 524	11 296 667	69 288	464 148	14 421
100%	82,30 %	78,49 %	0,48 %	3,22 %	0,10 %

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín*

Tabuľka č. 12 zachytáva rozdelenie nepoľnohospodárskej pôdy. V rámci nej najväčšiu časť tvoria zastavané plochy a nádvoria. Naopak najmenšiu časť tvorí ostatná plocha. V obci sa nenachádzajú žiadne lesné pozemky.

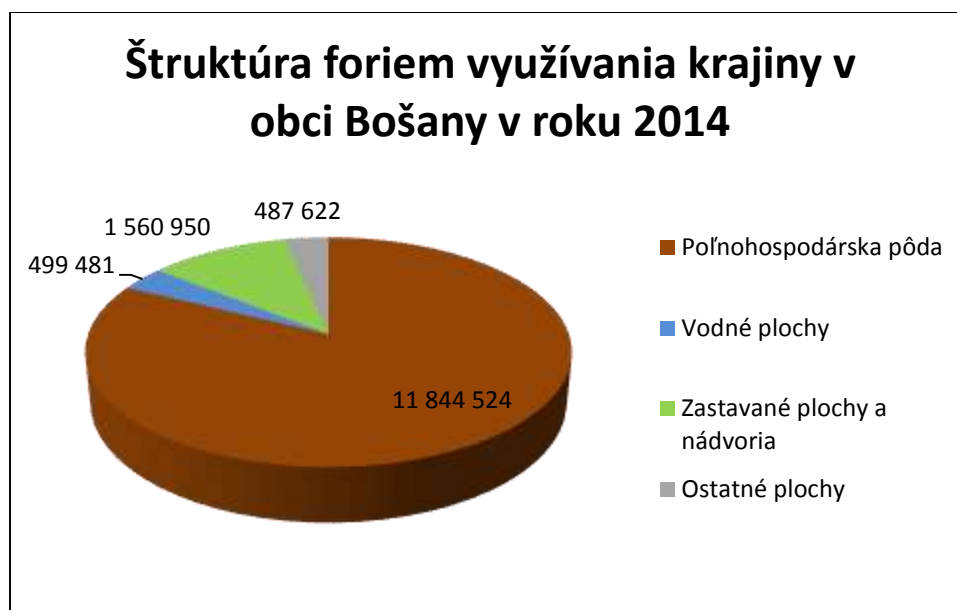
**Tabuľka č. 12: Rozdelenie nepoľnohospodárskej pôdy v rámci celkovej výmery územia obce Bošany v m<sup>2</sup> v roku 2014**

Celková výmera územia obce	Nepoľnohospodárska pôda SPOLU	Vodná plocha	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatná plocha	Lesný pozemok
14 392 577	2 548 053	499 481	1 560 950	487 622	0
100%	17,70 %	3,47 %	10,85 %	3,39 %	0%

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín*

Graf č. 10 znázorňuje štruktúru foriem využívania krajiny. Prevláda poľnohospodárska pôda, ktorá sa v obci Bošany nachádza na území s rozlohou 11 844 524 m<sup>2</sup>, čo predstavuje 82,30 %. Nepoľnohospodárska pôda predstavuje z celkovej výmery územia obce 17,70 %. Poľnohospodárska pôda je väčšinou charakterizovaná určitou vrstvou úrodnej pôdy na poliach - ornice.

**Graf č. 10: Štruktúra foriem využívania krajiny v obci Bošany v roku 2014**



*Zdroj: vlastné spracovanie*

### **Ekonomicko-hospodárska charakteristika regiónu**

Ekonomický potenciál Trenčianskeho samosprávneho kraja predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie, poskytovania služieb. Hospodársky rozvoj v posledných rokoch jednotlivých okresov Trenčianskeho kraja má osobitné regionálne špecifiká. Dôvodom je predovšetkým rozdielna ekonomická základňa okresov, ako aj rozdielna vybavenosť územia infraštruktúrou. Okres Partizánske dosahuje ekonomickú úroveň nižšiu ako je priemer Slovenska.

Z priemyselných odvetví je v okrese Partizánske rozvinutý obuvnícky priemysel, v menšej miere kožiarsky priemysel, výroba stavebných hmôt a stavených prvkov a strojársky priemysel. Jednotlivé priemyselné odvetvia sú zastúpené nasledovnými podnikmi:

- obuvnícky a kožiarsky priemysel - Jela Produkt, s.r.o. Partizánske, Bacou-Dalloz, s.r.o. Partizánske, Rialto, s.r.o. Partizánske
- ľahký priemysel – Partizánske Building Components-SK s.r.o. – výrobný závod spoločnosti VELUX, Honeywell Safety Products Partizanske s.r.o. - osobné ochranné pracovné prostriedky
- gumársky priemysel - ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o., VIPO a.s., NOVESTA, a.s. Partizánske

Obec Bošany bola dlhodobo administratívne spojená s okresným sídlom Topoľčany, spadajúcim do Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktoré je od obce vzdialené cca 7 km.

V okrese Topoľčany dominuje potravinársky a drevospracujúci priemysel, elektrotechnický, odevný a textilný priemysel.

Jednotlivé priemyselné odvetvia sú zastúpené nasledovnými podnikmi:

- potravinársky priemysel – HYZA, a.s. Topoľčany, Pivovary Topvar, a.s. Topoľčany, Topoľčianske pekárne a cukrárne, TOPLIMO, a.s. Topoľčany



- drevospracujúci priemysel a nábytkársky priemysel – Decodom, spol. s r.o. Topoľčany a expedično - logistické centrum a Dom nábytku v Krušovciach
- elektrotechnický priemysel – SEWS Slovakia, s.r.o.(výroba káblov), ELEKTROKARBON, a.s. Topoľčany
- odevný a textilný priemysel – OZETA NEO, a.s. Topoľčany

### **Ekonomicko-hospodárska charakteristika obce**

Poľnohospodárska výroba je sústredená v areáli – Poľnohospodárskeho družstva (PD) Agro-coop Klátová Nová Ves, a.s. V katastri obce sú prevažne hnedozemné pôdy. Areál PD sa člení na mechanizačné stredisko, hospodársky dvor, maštale. V katastri obce hospodária na výmere 600 ha ornej pôdy aj ostatné okolité PD (Chynorany, Nitrianska Streda, Selekt a.s. Bučany) a samostatne hospodáriaci roľníci.

Priemyselná výroba je väčšinou sústredená v areáli bývalých koželužní a je zameraná na úpravu a spracovanie koží, výrobu obuvi a kožených výrobkov, drevárskych a stavebných výrobkov. V obci Bošany má svoje prevádzky 49 podnikateľských subjektov z toho sú tri veľké podniky s počtom zamestnancov 100 a viac (Rialto 1600 zamestnancov), ostatné subjekty spadajú prevažne do skupiny malý podnikateľský subjekt zamestnávajúci do 20 zamestnancov.

Počet právnických osôb bol v roku 2014 v obci Bošany 101, z toho bolo 62 ziskových a 39 neziskových. V rámci sledovaného obdobia ide o nárast počtu právnických osôb. Tabuľka č. 13 udáva jednotlivé počty právnických osôb v obci.

**Tabuľka č. 13: Právnické osoby v obci Bošany**

<b>Ukazovateľ</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>
Právnické osoby spolu	62	66	71	81	87	90	103	101
Právnické osoby ziskové	34	37	41	48	50	52	64	62
Právnické osoby neziskové	28	29	30	33	37	38	39	39

*Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín*

Počet fyzických osôb v obci Bošany v roku 2014 bol 258, pričom ide o pokles v rámci sledovaného obdobia. V roku 2014 boli v obci registrované 3 osoby ako samostatne hospodáriaci roľníci. Živnostníkov bolo 244, slobodné povolanie vykonávalo 11 obyvateľov. Tabuľka č. 14 zachytáva počet fyzických osôb za roky 2007-2014.

**Tabuľka č. 14: Fyzické osoby v obci Bošany**

Ukazovateľ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	293	310	306	322	322	282	276	258
Živnostníci	278	296	290	309	311	272	261	244
Slobodné povolania	6	5	8	6	7	7	12	11
Samostatne hospodáriaci roľníci	9	9	8	7	4	3	3	3

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Klasifikácia ekonomických činností a odvetví sa používa na rôzne štatistické účely, na účely štátnej štatistiky, pri zostavovaní národných účtov, vymedzenie daní, cenovej regulácii, kategorizáciu odpisov majetku, odvodoch do štátneho rozpočtu a ďalších. Každá organizácia alebo podnik sa v rámci svojich aktivít v národnom hospodárstve zaraďuje do jednej alebo viacerých kategórií. Kategórie sú v klasifikáciách členené viacstupňovo, zvyčajne na odvetvia, ďalej na triedy, podtriedy, skupiny, podskupiny, oddiely a pododdiely. V tabuľke č. 15 je uvedených prvých 5 odvetví, v ktorých sú zamestnaní obyvatelia obce.

**Tabuľka č. 15 TOP 5 odvetví ekonomickej činnosti**

P.č.	Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
		muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
1.	Výroba kože a kožených výrobkov	182	210	392	349
2.	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	43	80	123	107
3.	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	42	62	104	88
4.	Vzdelávanie	28	72	100	87
5.	Špecializované stavebné práce	83	4	87	75

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

## A.1.7 Občianska vybavenosť

### Vybavenosť verejná (nekomerčná)

#### Školstvo

Obec prevádzkuje tri školské zariadenia: materskú školu (počet detí k 1.9.2015: 117), základnú školu 1.- 9. ročník (počet detí k 1.9.2015: 385 ), základnú umeleckú škola (počet detí k 1.9.2015: 267). V nasledujúcich tabuľkách sa nachádzajú údaje o školských zariadeniach v obci Bošany.

**Tabuľka č. 16: Základné údaje o MŠ**

	Počet detí	Kapacita MŠ	Počet pedagogických zamestnancov	Počet THP	Počet tried v MŠ
2007	112	115	11	8	5
2008	107	115	11	8	5
2009	107	115	11	8	5
2010	104	115	11	8	5
2011	101	115	11	8	5
2012	126	115	12	8	6
2013	126	115	12	8	6
2014	123	115	11	8	6
2015	117	115	11	9	6

*Zdroj: OcÚ Bošany, vlastné spracovanie*

**Tabuľka č. 17: Základné údaje o ZŠ**

	Počet detí	Kapacita ZŠ	Počet pedagogických zamestnancov	Počet THP	Počet tried v ZŠ
2007	387	500	27	10	19
2008	373	500	27	10	18
2009	355	500	26	10	18
2010	342	500	26	10	18
2011	348	500	26	10	18
2012	338	500	25	10	18
2013	362	500	26	11	19
2014	367	500	26	12	20
2015	385	500	27	11	20

*Zdroj: OcÚ Bošany, vlastné spracovanie*

#### Zdravotníctvo

V obci Bošany sa nachádzajú dve zdravotné strediská, pričom v súkromnom stredisku má ambulanciu urológ, očný lekár, psychológ a zubár. V obecnom zdravotnom stredisku ordinujú 2 všeobecní lekári, detský lekár, gynekológ, čelustný ortopéd. V oboch zdravotných strediskách sa

nachádza lekárňu. Nemocnica s poliklinikou Partizánske sa nachádza v katastri obce Malé Kršteňany vzdialená od obce Bošany 14,3 km. Najbližšia pohotovosť sa nachádza v meste Topoľčany. Nemocnica Topoľčany je vzdialená od obce Bošany 8,6 km.

### **Sociálna starostlivosť**

V obci sa nachádza jeden súkromný domov sociálnych služieb, ide o stacionárne zariadenie pre geriatrických občanov (kapacita: 26). Obec plánuje vybudovať v zdravotnom stredisku ďalšie zariadenie pre seniorov. Ďalšou formou sociálnej starostlivosti, ktorú obec poskytuje je opatrovateľská služba.

### **Komerčná a ostatná vybavenosť**

#### **Kultúrne zariadenia, historické a kultúrne pamiatky**

V rámci kultúrnych zariadení sa v obci nachádza kultúrny dom, ktorý má kapacitu miest na sedenie 287. V dome kultúry je umiestnená kinosála, v ktorej sa aj v súčasnosti premietajú filmy. V budove domu služieb je umiestnená knižnica s počtom zväzkov 3 685. Obec vedie svoju vlastnú kroniku. V obci sa nachádzajú 2 kaštiele, ktoré sú v súkromnom vlastníctve. Obec má taktiež dva parky.

#### **Sakrálna architektúra**

Zachovalou dominantou obce je rímsko-katolícky kostol sv. Martina biskupa, pričom pôvodný kostol sa prvýkrát spomína v roku 1332. Súčasný kostol bol postavený na mieste starého gotického kostola. Stavba nového kostola bola dokončená v roku 1776 v neskorobarokovom slohu. Je to jednoloďová stavba so vstavanou vežou. Ďalšími sakrálnymi pamiatkami sú tri kaplnky a dve „Božie muky“, jedna sa nachádza pri ceste a druhá v chotári.

#### **Kultúrne pamiatky**

V obci sa nachádza viacero pamiatok, ktoré sú národnými kultúrnymi pamiatkami, pričom sú zapísané v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok v SR.

Najstarším predstaviteľom architektúry a zároveň najvýznamnejšou pamiatkou Bošian je starý renesančný, tzv. "veľký" kaštieľ Bossányovcov, nachádzajúci sa priamo v centre. Je to zaujímavá štvoruholníková stavba, ktorej história siaha až do polovice 16. stor. Novšiu architektúru predstavuje farský kostol sv. Martina z Tours z r. 1776. Mladší, klasicistický kaštieľ s parkom sa nachádza len niekoľko desiatok metrov od starého kaštieľa. V jeho susedstve sa nachádza Hotel Dávid. Hneď oproti veľkému kaštieľu sa nachádza budova Obecného úradu. Niektoré rodinné domy v centre obce, pamätajú ešte medzivojnové, či staršie obdobie, a niektoré, naopak, nemajú viac než pár desiatok rokov. Tvár centra výrazne poznačila najmä výstavba sídliska v 70 až 80-tych rokoch 20. storočia.

**Tabuľka č. 18: Zoznam pamiatok zapísaných v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok v SR**

Zaužívaný názov NKP	Unifikovaný názov NKP	Číslo ÚZPF	Druhovú určenie NKP	Prevládajúci sloh	Doba vzniku
Pohrebna kaplnka	Kaplnka pohrebna	10798	Architektúra	Novogot	Koniec 19. st.
Červená kaplnka	Kaplnka prícestná	10797	Architektúra	Neskorý barok	2. polovica 18. st.
Socha sv. Floriána	Socha na podstavci	151	Výtvarné umenie	Barok	r. 1768
Kaštieľ Bossányiovcov	Kaštieľ	148	Architektúra	Renesancia	r. 1550
Kaštieľ Bossányiovcov	Kaštieľ a park	149	Architektúra a historická zeleň	Klasicizmus a prírodnokrajinársky	r. 1776

*Zdroj: Pamiatkový úrad SR, vlastné spracovanie*

#### **Pomníky:**

- Pomník pri kaštieli – padlým v prvej svetovej vojne
- Pomník garbiarom, v Parku garbiarov
- Pamätná tabuľa na budove odborného učilišťa Jánovi Zálešakovi, ktorý padol v SNP

#### **v časti Baštín**

- Kaplnka sv. Antona Pad. (na cintoríne – k.ú. Baštín) – baroková zo zač. 18. storočia
- Prícestná socha sv. Floriána (k.ú. Baštín) - neskorobaroková z 18. storočia - Bošany
- Božie muky – z 19. storočia (k.ú. Baštín)

#### **Historické objekty**

- budova starých koželuží

#### **Archeologické pamiatky**

Archeologický ústav SAV Nitra v katastrálnom území obce eviduje praveké, včasnodedinné a stredoveké archeologické náleziská a ojedinelé nálezy. Tieto lokality sa nachádzajú v intraviláne i extraviláne obce.

#### **Telovýchova**

V rámci športovísk je k dispozícii pre občanov telocvičňa, športová hala, futbalové ihrisko, tenisový areál BTC Bošany, skateboardové ihrisko.

#### **Obchod**

V obci je v prevádzke viacero predajní rôzneho zamerania. Celkový počet malopredajní v obci Bošany je 31. Nachádza sa tu predajňa pečiva, zmiešaný tovar, predajňa potravín, mäsiarstvo –

údeniny, predajňa textilu a odevov, predajňa obuvi, predajňa drogérie, predajňa nábytku, papiernictvo, predajňa s použitým tovarom Second hand.

### **Verejné stravovanie**

K potenciálom rozvoja obce patria zariadenia verejného stravovania, ako sú reštaurácie, pohostinstvá, bufety, bistrá, motoresty, hotely a iné. V obci Bošany sa nachádza 8 reštauračných zariadení. Ide o nasledovné prevádzky:

- Reštaurácia Hotel DÁVID, počet miest 70, Mihalík Dalibor, sídlo prevádzky ul. SNP, Bošany
- Pizza a reštaurácia Hajcer, sídlo prevádzky Mlynská 979/10, Bošany
- Pizzeria Orange Dream, sídlo prevádzky Nábrežie Ľ. Štúra 95/1, Bošany
- Šport Centrum Pizzeria Slniečko, sídlo prevádzky M. R. Štefánika, Bošany
- Motorest Baštín, sídlo prevádzky Baštín 53, Bošany
- NAPEX, Ing.Trlanda Ján, sídlo prevádzky ul. ČSA, Bošany
- COOLONIA BOWLING, sídlo prevádzky Hviezdoslavova 946, Bošany
- U pútnika, sídlo prevádzky Hviezdoslavova 946, Bošany

Ďalšou formou verejného stravovania sú rôzne druhy pohostinstiev. V obci Bošany sa nachádza spolu 8 zariadení typu pohostinstvo, bistro, bufet. Ide o nasledovné prevádzky:

- Kasíno, Trlandová Zdena, sídlo prevádzky ul. Hviezdoslavova, Bošany
- Eduardo, Ing.Trlanda Ján, sídlo prevádzky ul. ČSA, Bošany
- Hostinec pri mlyne, Hodál Pavol, sídlo prevádzky ul. Mlynská, Bošany
- FAJIN CAFE, Eugen Baroš, sídlo prevádzky Dom Kultúry, Bošany
- RED BAR, sídlo prevádzky ul. Hviezdoslavova 228, Bošany
- V.I.P., sídlo prevádzky Nábr.Ľ.Štúra 95, Bošany
- Kameň, Melušová Ingrid, sídlo prevádzky ul. ČSA, Bošany
- Hostnec u Rybára, sídlo prevádzky ul. ČSA, Bošany

V rámci poskytovania ubytovacích služieb sa v obci nachádza Hotel DÁVID so sídlom na ulici SNP. Hotel je v susedstve zrekonštruovaného klasicistického kaštieľa z 18.storočia. K ponuke hotela patrí aj možnosť usporiadavania svadieb, stužkových slávností, promócií, rodinných resp. firemných osláv, ale tiež seminárov, školení či konferencií. Súčasťou hotela je aj reštaurácia. Kapacita hotela je 41 lôžok.

V rámci stravovacích zariadení sa obci nachádza taktiež školská jedáleň.

### **Služby, remeselná výroba**

V rámci služieb a remeselnej výroby je v obci viacero drobných prevádzok. V obci sa nachádza kaderníctvo, pedikúra, kozmetika, novinový stánok, oprava spotrebičov, oprava odevov, kvetinárstvo, záhradkárske potreby, pohrebná služba, zberňa surovín, stanica pohonných hmôt, pneuservis, banka, stavivá, betonárske výrobky, palivá, predaj výpočtovej techniky, výroba a predaj krmív, zámočníctvo, výroba okien a dverí, stolárstvo, podlahárstvo, výroba obuvi, pekárneň, cukráreň – výrobná.

### **A.1.8 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor**

V obci Bošany funguje bohatá klubová činnosť, obyvatelia obce sú členmi rôznych spoločenských združení, v ktorých vyvíjajú aktivity podporované obcou v prospech kultúrno-spoločenského života obce, rozvoja tradícií a spolkovej činnosti, ku ktorej významne prispel vybudovaný Dom kultúry. Okrem spoločenských združení majú dlhodobú tradíciu v obci aj športové kluby.

#### **Kluby, združenia, spolky v obci:**

- ENVIROBOS
- IN INTEGRUM
- Kolpingova rodina Bošany
- Nádej onkologicky chorým deťom /NOCHD/
- Občianske združenie Ambulantných predajcov na Slovensku
- Psychologicko právne centrum pomoci
- Rodičovské združenie pri Základnej škole, Školská 14, Bošany
- Srdce Bošian
- Združenie vlastníkov poľovných pozemkov obce Bošany, Baštín, Sádok
- ZELENÁ PRE ŽIVOT
- ZUŠKA Bošany
- Malinova n.o.
- Slovenský skauting, 8. zbor Veľká Medvedica Bošany
- Poľovnícke združenie Vrchy Bošany
- Jednota dôchodcov Slovenska
- Slovenský zväz drobnochovateľov
- Slovenský zväz záhradkárov
- ERKO
- Slovenský rybársky zväz
- Spevácky zbor Krédo
- Dychovka

#### **Tradície, podujatia pravidelného charakteru, miestne zvyky a výrobky:**

- Bošiansky jarmok
- Bošianska zabíjačka
- Majáles
- Deň matiek
- Oslavy jubilantov
- Vianočné trhy
- Bošiansky štedrák

#### **Športové kluby a oddiely:**

- Bošianske telovýchovné centrum
- Hokejbalový klub HBK Bošany
- MUFLO ŠPORT CENTRUM
- Obecný futbalový klub Bošany

- Športový klub stolného tenisu Bošany
- Turistický klub Javor Bošany

Obec je členom Regionálneho združenia miest a obcí regiónu Stredné Ponitrie (RZMO Stredné Ponitrie), ktoré bolo založené cieľom chrániť práva a záujmy obcí, zjednocovať ich postup pri vykonávaní úloh zverených obciam, aktívne vplývať na rozvoj samosprávnych funkcií a navrhovať prostredníctvom Združenia miest a obcí Slovenska alebo samostatne ústredným orgánom štátnej správy riešenie kompetenčných problémov medzi samosprávou a štátnou správou.

Obec je členom Miestnej akčnej skupiny Stredné Ponitrie o. z., ktorá bola založená v roku 2008. Ide o verejno-súkromné partnerstvo, v ktorom majú svoje zastúpenie podnikatelia, verejná správa, poľnohospodárske a lesnícke subjekty, mladí ľudia, ženy a iní dôležití aktéri na miestnej úrovni. MAS funguje na princípoch prístupu LEADER.

#### A.1.9 Bývanie a bytový fond

Funkcia bývania v obci je zastúpená rodinnými domami, ktoré výrazne prevyšujú bytové domy. V obci Bošany sa v roku 2011, kedy prebehlo sčítanie obyvateľstva, nachádzalo 872 domov, z toho najviac bolo trvalo obývaných domov a najmenej bolo domov určených na rekreáciu. V obci sa nachádzalo 10 domov s nezistenou obývanosťou. Počet bytových jednotiek bol 1 511, čo predstavuje 63,41% z celkového počtu domov a bytov.

Podrobnejší stav domového a bytového fondu v obci sa nachádza v tabuľkách, ktoré sú súčasťou príloh, pričom taktiež ide o údaje z roku 2011. V obci Bošany je v súčasnosti evidovaných 1335 objektov so súpisným číslom (stav k 31.08.2015).

**Tabuľka č. 19: Domový a bytový fond v obci Bošany bol v roku 2011 nasledovný:**

872 domov	723 domov trvalo obývaných
	116 domov trvalo neobývaných
	23 domov určených na rekreáciu
	10 domov s nezistenou obývanosťou
1 511 bytových jednotiek	1 322 bytových jednotiek trvalo obývaných
	185 bytových jednotiek trvalo neobývaných
	4 bytové jednotky s nezistenou obývanosťou

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín



## **A.1.10 Dopravná a technická infraštruktúra**

### **Vodovod**

#### **Zásobovanie pitnou vodou k.ú. Malé a Veľké Bošany**

Obec Bošany je zásobovaná pitnou vodou zo Skupinového vodovodu Topoľčany cez vodojem Krušovce 2x4000 m<sup>3</sup> a privádzacie vodovodné potrubie OC DN 500 a AZC DN 200. Topoľčiansky skupinový vodovod je zásobovaný z dvoch smerov a to VDJ Krušovce 2x4000 m<sup>3</sup>, napojeného na Ponitriansky skupinový vodovod a zo starej pramennej oblasti Podhradie - Závada - Záhrady. V skupinovom vodovode Topoľčany sú zachytené nasledovné pramene – Beňovský, Lúky, Rybníčky I. a II., Zľavy a Zvernica.

V obci Bošany je vybudovaná kombinovaná sieť: okruhovú v kombinácii s vetvovou vodovodnou sieťou. Prevádzkovateľom vodovodu v obci Bošany je Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.. Miestna časť obce Baštín je napojená na vodovod z obce Krnáč. V súčasnosti je na verejný vodovod napojených 99,00% domácností.

#### **Podzemné vodné zdroje**

V obci Bošany, v jej západnej časti sa nachádzajú 2 podzemné vodné zdroje, ktoré v minulosti slúžili pre zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou Koželužne Bošany. Vybudovaním verejného vodovodu tieto zdroje boli odstavené a zostali nevyužívané. O vodných zdrojoch sa nezachovala žiadna dokumentácia. V JV cípe k.ú., na hranicu s k.ú. Klátová Nová Ves sa nachádzajú dva vrty artézskej studne, ktoré tiež nie sú využívané.

### **Kanalizácia**

V súčasnosti obec nedisponuje komplexne vybudovanou kanalizáciou. Vybudovaná kanalizačná sieť v obci je realizovaná ako delená a to:

- splašková kanalizačná sieť,
- dažďová kanalizačná sieť.

Splašková kanalizácia zaústuje v troch bodoch do vnútroareálovej kanalizácie bývalého závodu Koželužní Bošany a následne do ČOV. Čistiareň odpadových vôd je mechanicko – biologická. Dažďová kanalizácia zaústuje priamo do recipienta rieky Nitra, cez 3 výustné objekty. Prevádzkovateľom kanalizačnej siete v obci je obec Bošany. Na verejnú kanalizáciu je napojené sídlisko a to: Ul. Janka Kráľa a Ul. Komenského, časť obce Červená kolónia – Ul. Remenárska, Ul. Krátka, Ul. B. Nemcovej, Ul. Škultétyho, Ul. Podjavorinskej, Ul. Továrenská, Ul. J. Bottu, Ul. Fándlyho, Ul. Pribinova, Ul. Mládeže. Obec Bošany je zapojená do projektu „ČOV Sever“, pričom dobudovanie kanalizácie je plánované na koniec roka 2017.

### **Plynofikácia**

Zemný plyn sa v obci v najväčšej miere využíva na účely vykurovania, prípravy teplej vody, varenie a na technologické účely. Monopolným dodávateľom zemného plynu je SSP, a.s. V súčasnosti je 90 % napojenie domácností na miestny rozvod plynu (okrem miestnej časti Baština).

Dominantným energetickým zdrojom pre vykurovanie obce je zemný plyn (ZP). Zo zdroja ZP k jeho spotrebiteľom je zemný plyn dodávaný systémom plynárenských zariadení, ktorých prevádzkovateľom je SPP a.s.

### **Energetika a energetické zariadenia**

Obec Bošany je zásobovaná elektrickou energiou z nasledujúcich transformovní 22/0,42 kV. Transformovne sú napojené z 22 kV vzdušného vedenia č.239 a 257. Tieto vedenia sú napájané z TR 110/22 kV Topoľčany. Cez katastrálne územie obce prechádza aj dvojité 220 kV vzdušné vedenie. Pri TS 14 sa nachádza malá vodná elektráreň, ktorá podľa potreby dodáva elektrickú energiu do siete SE. Elektrická energia je ako ďalší významný zdroj pre vykurovanie obce.

Energovedenia VN, verejné osvetlenie a transformovňa sú pomerne v dobrom stave. NN sieť bola rekonštruovaná.

### **Telekomunikačné zariadenia**

Telefonizácia obce je zabezpečená prostredníctvom digitálnej telefónnej ústredne RSU. Ústredná je umiestnená v objekte pošty. Počet HTS (hlavná telefónna stanica) v obci je cca 2 000. MTO Bošany patrí do UTO Topoľčany. V roku 1998 bolo v obci realizované rozšírenie miestnej telekomunikačnej káblovej siete.

### **Dopravná infraštruktúra**

Dopravnú kostru obce Bošany tvoria štátne cesty druhej a tretej triedy.

#### **Štátne cesty**

- **Cesta II/593**

Komunikácia prechádza stredom obce v smere Nitra – Partizánske, Veľké Bielice (Ul. ČSA). Má funkciu zbernej komunikácie so šírkou 6 m.

- **Cesta III/1753**

Začiatok tejto cesty je v strede obce, kde je napojená na cestu II/593 a smeruje do obce Šišov. Má šírku 6 m, živičný kryt.

- **Cesta III/1754**

Táto cesta začína pri železničnej stanici, kde je napojená na cestu III/1753 a pokračuje pozdĺž železničnej trate smerom do obce Chynorany. Šírka cesty je 4-5 m, má živičný kryt.

- **Cesta III/1750**

V smere od Nitry za čerpacou stanicou PHM je táto cesta napojená na cestu II/593 a smeruje do obce Klatová Nová Ves. Šírka cesty je 5 m, má živičný kryt.

- **Cesta III/1710**

Pri časti Baštín táto cesta vychádza z cesty II/593 a smeruje do Topoľčian. Živičná vozovka má šírku 5 m.

## Miestne komunikácie

Parametrom STN vyhovuje iba miestna komunikácia – Partizánska ulica MO 7/40. Ostatné miestne komunikácie sú v nevyhovujúcom stave.

## Statická doprava

Väčšie parkovacie plochy sa v obci nachádzajú pri areáli bývalých koželužní, pred cintorínom a parkovacie miesta na sídlisku. V obci sú na štyroch miestach vybudované radové garáže.

**Tabuľka č. 20: Stav objektov na miestnych komunikáciách**

		Dĺžka komunikácií (km)	Plocha (m <sup>2</sup> )
Cestné komunikácie I. – III. triedy spolu		9,68	54 264
Z toho	I. triedy	-	-
	II. triedy	5,7	30 420
	III. triedy	3,98	23 844
Miestne komunikácie		17,00	-
Námestia		1	5 000
Parkoviská		8	4 120

*Zdroj: obecný úrad Bošany, vlastné spracovanie*

## Hromadná preprava osôb

Hromadnú prepravu osôb z obce Bošany zabezpečuje železničná a autobusová doprava.

## Železničná doprava

Cez obec prechádza jednokoľajová trať č. 140 v smere Nové Zámky – Nitra – Prievidza, železničná stanica je vzdialená od sídla 1-2 km.

## Autobusová doprava

Táto prechádza po hlavnej komunikačnej osi obce, po ceste II/593 a tiež po cestách III/6460, III/06449 a III/06459, v obci sa nachádza 6 zastávok SAD.

## Odpadové hospodárstvo

Tuhý komunálny odpad je na území obce zbieraný do vlastných nádob s objemom 110 l a do veľkokapacitných kontajnerov. Odvoz zabezpečujú zmluvné firmy NEHLEN - EKO, spol. s r.o. a HUNKA 1 krát za 7 dní na skládku Borina Ekos, (katastrálne územie Livinské Opatovce, Chudá Lehota) prevádzkovateľ Borina Ekos s.r.o. Livinské Opatovce. Kapacita regionálnej skládky je cca 1 000 000 m<sup>3</sup>, voľná kapacita 532 000 m<sup>3</sup> (údaj k 1.1.2015), predpokladaný rok ukončenia skládky je rok 2028.

**Tabuľka č. 21: Množstvo vyprodukovaného odpadu v tonách za rok**

Komodita	TKO	Papier	Plasty	Sklo	Kovy	Komp. Obaly	Pneumatiky	Vyradené el. zariadenia
2007	830,78	63,75	9,63	12,64	57,12	0,63	-	2,6
2008	1010,58	37,25	11,72	23,45	0,67	1,08	0,30	9,62
2009	1106,58	34,86	16,29	20,14	0,72	1,85	-	3,98
2010	1021	15,51	12,23	21,71	0,93	3,07	0,29	5,145
2011	988,13	16,34	17,59	16,51	1,13	2,38	-	3,6
2012	982,97	36,28	18,97	32,27	0,77	3,14	-	4,27
2013	1027,6	37,89	18,82	25,84	1,04	3,92	-	4,53
2014	1135,07	59,16	9,93	17,88	0,35	8,324	-	3,09

*Zdroj: OcÚ Bošany, vlastné spracovanie*

Zber nebezpečného odpadu sa zabezpečuje podľa potreby zmluvným partnerom, obec zabezpečila triedenie odpadov zavedením separovaného zberu. Obec Bošany zaviedla separovaný zber od r. 2006 a separujú sklo, plasty, papier, kovy s odvozom na dotriedňovací dvor firma Hunka. Veľkoobjemový odpad zbierajú 2 krát ročne. Biologický odpad zo stromov a verejnej zelene v obci drvia a kompostujú.

### **Rekreácia a cestovný ruch**

Rekreačné zázemie Bošian ponúka využitie nasledovných priestorov krátkodobej rekreácie: záhradky v 4 záhradkárskych osadách, parky v obci, ihriská a športoviská, brehová zeleň pozdĺž rieky Nitry a potoka Vyčoma. V obci prevažuje krátkodobá rekreácia s celoročným využitím. V širšom okolí obce je nasledovný turisticko-rekreačný potenciál: poznávací turizmus v regióne mesta Nitry, kúpeľno-relaxačné pobyty v kúpeľoch Piešťany a Bojnice, termálne kúpele v Malých Bieliciach. Pre turistiku v prírodných lokalitách je vysoký potenciál v pohorí Trábeč s bohatou ponukou jedinečných prírodných zaujímavostí, poľovných atrakcií, turistických a cykloturistických trás, vychádzky v nive rieky Nitry, aerošport v Partizánskom a v Prievidzi a kultúrno-historické pamiatky v blízkom okolí, ako sú kaštiele Topoľčianky, Brodzany, Oponice.

Zatiaľ nevyužitý potenciál obce je v miestnej histórii garbiarstva a tradícii výroby kože a z minulosti známe Koželužne Bošany založené v roku 1866, najväčšie v Uhorsku a s najvýznamnejšiu produkciou v kožiarskom priemysle na Slovensku.

### **A.1.11 Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce**

#### **Hospodárenie a rozpočtová situácia obce**

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv sa od roku 2005 výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácií samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencií prostredníctvom daňových príjmov. Nový systém financovania prináša väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne kladie väčšie nároky na finančné riadenie obce. Pôvodný systém rozdeľovania prostriedkov podľa počtu obyvateľov ako jediného kritéria nahradil systém 4 kritérií pre určenie podielu obce na výnose dane

z príjmov (počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci, upravený veľkostným koeficientom, počet detí, ktoré v obci chodia do štátnych predškolských a školských zariadení, počet obyvateľov v dôchodkovom veku). Ďalšie zmeny sa týkajú miestnych daní a poplatkov. Obce ďalej získali väčšie právomoci pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností.

Obec hospodári s mierne prebytkovým rozpočtom. Rozpočet na rok 2015 počítá s príjmami na úrovni 2 183 432,00 Eur a výdavkami 1 933 972,00 Eur.

V štruktúre príjmov prevládajú cudzie zdroje (transfery zo štátneho rozpočtu) nad vlastnými zdrojmi (miestne dane a poplatky). Značná časť výdavkov smeruje na zabezpečenie bežnej prevádzky obce, obecného úradu a vzdelávacích zariadení, predovšetkým na pokrytie mzdových nárokov a nákladov na energie.

Z analýzy vyplýva, že obecný rozpočet neposkytuje príliš veľký priestor pre financovanie všetkých rozvojových zámerov. Je preto potrebné uchádzať sa aj o získanie externých zdrojov – súkromných investícií, grantov a príspevkov z podporných programov, najmä na realizáciu náročnejších investičných projektov.

Obec má vo vlastníctve viaceré nehnuteľnosti – verejné budovy, pozemky, predovšetkým plochy verejných priestranstiev. Obec nemá žiadne záväzky voči finančným inštitúciám, nie je zaťažená splátkami úverov.

### **Štruktúra a činnosť miestnej samosprávy**

Obecné zastupiteľstvo má 11 poslancov. Schôdze sa konajú spravidla 1x za mesiac, v prípade potreby aj častejšie. Vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu plnia poradnú funkciu odborné komisie:

- Finančno-ekonomická komisia
- Komisia výstavby, územného rozvoja
- Komisia životného prostredia a verejného poriadku
- Komisia školstva, kultúry, mládeže a športu
- Komisia sociálna
- Komisia o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných činiteľov

V obci je aj sídlo matričného úradu. Obec patrí pod spoločný stavebný úrad so sídlom v Partizánskom.

Komunikácia s obyvateľmi prebieha zväčša prostredníctvom neformálnych stretnutí. Obec prevádzkuje vysielanie obecného rozhlasu. Oficiálna internetová stránka obce je „[www.bosany.sk](http://www.bosany.sk)“, na ktorej sa nachádzajú základné informácie o obci, histórii, rozvojové dokumenty, aktuálne oznamy, pozvánky na obecné zastupiteľstvo, zápisnice z OcZ. a pod. Obec vydáva informačný spravodaj – občasník s názvom „Bošanec“.

V tabuľke č. 22 sa nachádza hodnotenie finančného zdravia v obci Bošany počas rokov 2011 a 2014. Finančné zdravie mesta, obce alebo VÚC vypovedá o tom, do akej miery je hospodárenie udržateľné a či príslušnému mestu, obci alebo VÚC hospodárenie spôsobuje, alebo nespôsobuje

problémy. Finančné zdravie je jedno číslo v intervale 0 (najhoršie) až 6 (najlepšie), nezávislé od roku, a počíta sa kombináciou piatich vybraných indikátorov finančnej stability: Celkového dlhu, Dlhovej služby, Záväzkov neuhradených 60 a viac dní po lehote splatnosti, Okamžitej likvidity a Základnej bilancie.

Skóre za "dlhovú službu" v rámci finančného zdravia sa počíta v dvoch krokoch. V prvom kroku sa vypočíta vážený priemer hodnôt dlhovej služby za najnovší dostupný rok a tri roky, ktoré mu predchádzali, s váhami postupne 4, 3, 2 a 1. Ak nie je skóre za niektoré z týchto rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy. V druhom kroku sa pre túto priemernú hodnotu dlhovej služby vypočíta jej skóre v intervale 0 až 6, presne podľa metodiky pre výpočet skóre indikátora finančnej stability Dlhová služba.

Ako vyplýva z tabuľky č. 22 obec Bošany mala počas rokov 2011 – 2014 výborné finančné zdravie. V hodnotení dosiahla obec číslo 5,1 zo 6.

Základná bilancia obce (VÚC) je počítaná ako (bežné príjmy + kapitálové príjmy - bežné výdavky - kapitálové výdavky) / (bežné príjmy + kapitálové príjmy). Ukazovateľ informuje, či samospráva hospodárila prebytkovo alebo deficitne z pohľadu bežného a kapitálového účtu ako celku. Vypovedá teda o tom, ako dokáže samospráva pokrývať svoje bežné výdavky (chod samosprávy) a kapitálové výdavky (zveľaďovanie majetku) zo svojich bežných príjmov (napr. daňové príjmy) a kapitálových príjmov (napr. predaj majetku). Ak je základná bilancia obce (VÚC) na úrovni nižšej alebo rovnnej ako -15 %, je jej pridelené skóre 0. So zlepšujúcou sa základnou bilanciou pridelené skóre, vzhľadom na klesajúce riziko pre obec (VÚC), lineárne rastie. Pri základnej bilanci na úrovni 0 % je skóre rovné 3 (stred škály) a pri hodnote rovnnej alebo vyššej ako +15 % je pridelené skóre 6. Inak povedané, ak je základná bilancia kladná, obec (VÚC) získava skóre väčšie ako 3 (podľa dosiahnutého výsledku). V opačnom prípade je pridelené skóre v spodnej polovici škály. V roku 2014 mala obec Bošany základnú bilanciu vo výške 1,6 %, priemer obcí SR bol 0,1 %, môžeme teda konštatovať, že ide o dobrú základnú bilanciu.

Dlhová služba obce (VÚC) je počítaná ako (výdavky na splácanie istiny + úrokové splátky) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok). Ukazovateľ informuje o tom, aké vysoké výdavky má samospráva v súvislosti s obsluhou dlhu. Ak je dlhová služba obce (VÚC) na úrovni 0 %, je jej pridelené skóre 6. S rastúcou dlhovou službou pridelené skóre, vzhľadom na rastúce riziko pre obec (VÚC), lineárne klesá. Pri dlhovej službe na úrovni 25 % je skóre rovné 3 (stred škály) a pri hodnote rovnnej alebo vyššej ako 50 % je pridelené skóre 0. V roku 2014 mala obec Bošany dlhovú službu 2,6%, získala tak skóre 5,5.

Údaje o celkovom dlhu obcí (VÚC) sú počnúc rokom 2012 preberané od MF SR, pričom sa jedná o tzv. "zákonné kritérium", teda dlh podľa § 17 ods. 8) Zákona 583/2004 Z.z. (nezapočítavajú sa záväzky z úverov poskytnutých z bývalých štátnych fondov a Štátneho fondu rozvoja bývania, a tiež záväzky z návratných zdrojov financovania prijatých na zabezpečenie predfinancovania eurofondov). Dlh je uvádzaný v pomere k bežným príjmom za predchádzajúci rok a podľa zákona by nemal presiahnuť úroveň 60 %. Ak je celkový dlh obce (VÚC) na úrovni 0 %, je jej pridelené skóre 6. S rastúcim dlhom pridelené skóre, vzhľadom na rastúce riziko pre obec (VÚC), lineárne klesá. Pri dlhu na úrovni 60 % je skóre rovné 3 (stred škály) a pri hodnote rovnnej alebo vyššej ako 120 % je pridelené skóre 0. V roku 2014 mala obec Bošany celkový dlh 3,1%, priemer obcí bol 23,5 %. Ide o veľmi dobré skóre.

Výška záväzkov obce (VÚC) aspoň 60 dní po splatnosti je počítaná ako (záväzky neuhradené 60 a viac dní po lehote splatnosti) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok). Ak obec (VÚC) neuhradila nejaký uznaný záväzok do 60 dní odo dňa jeho splatnosti, naplňa jednu z dvoch podmienok povinnosti vypracovania návrhu na zavedenie ozdravného režimu. Ak je výška záväzkov obce (VÚC) aspoň 60 dní po splatnosti presne na úrovni 0 eur resp. 0 %, je jej pridelené skóre 6. Ak výška týchto záväzkov v pomere k príjmom predstavuje hodnotu medzi 0 % a 3 %, pridelené je skóre medzi 3 a 0 (lineárne) a ak je hodnota na úrovni rovnjej alebo vyššej ako 3 %, skóre je 0. Obec Bošany mala v roku 2014 záväzky aspoň 60 dní po lehote splatnosti na úrovni 0%.

Okamžitá likvidita obce (VÚC) je počítaná ako (finančné účty) / (krátkodobé záväzky). Ukazovateľ vypovedá o tom, do akej miery dostupné prostriedky na finančných účtoch samospráv postačujú na splatenie krátkodobých záväzkov. Ak je okamžitá likvidita obce (VÚC) na úrovni 0 %, je jej pridelené skóre 0. S rastúcou okamžitou likviditou pridelené skóre, vzhľadom na klesajúce riziko pre obec (VÚC), lineárne rastie. Pri okamžitej likvidite na úrovni 100 % je skóre rovné 3 (stred škály) a pri hodnote rovnjej alebo vyššej ako 200 % je pridelené skóre 6. Inak povedané, ak je objem prostriedkov na finančných účtoch obce (VÚC) vyšší ako výška jej krátkodobých záväzkov, získava skóre vyššie ako 3 (podľa veľkosti tohto pomeru). V opačnom prípade je pridelené skóre zo spodnej polovice škály. V roku 2014 mala obec Bošany okamžitú likviditu na úrovni 134,40 %.

**Tabuľka č. 22: Hodnotenie finančného zdravia v obci Bošany**

## Bošany

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
------	------	------	------	------	------	------	------	------

### HODNOTENIE FINANČNÉHO ZDRAVIA (2011 - 2014)



### HLAVNÉ INDIKÁTORY (2014)

			priemer obcí SR
+ Základná bilancia	1,6 %	★★★☆☆	0,1 %
+ Dlhová služba	2,6 %	★★★★★	7,7 %
+ Celkový dlh	3,1 %	★★★★★	23,5 %
+ Záväzky aspoň 60 dní po splatnosti	0,0 %	★★★★★	0,4 %
+ Okamžitá likvidita	134,4 %	★★★★★	141,6 %

Zdroj: <http://www.obce.ineko.sk/profily/>

## Časť A.2 Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie je určované Európskou úniou a legislatívou Slovenskej republiky. V danej oblasti je smerodajný najmä Národný plán reforiem Slovenskej republiky platný pre roky 2014 a 2015. Jedná sa o opatrenia, ktoré sa vláda zaviazala plniť v nasledujúcom období:

Konsolidačné opatrenia 2015-2017:

- Zachovanie výnosu a zvýšenie úspešnosti DPH
- Registračné pokladnice pre lekárov a iné profesie
- Zrážková daň na finančných a nefinančných benefity od farmaceutických spol. pre lekárov
- Ročné zúčtovanie Sociálnej poisťovne
- Úspory na mzdách (ESO)
- Úspory na medzispotrebe (ESO)

Efektívnosť verejných výdavkov:

- Transformácia a zlučovanie podriadených organizácií kapitol štátneho rozpočtu v rámci ESO
- Zlepšenie finančného riadenia a hospodárenia poskytovateľov zdravotnej starostlivosti
- Vyrovnané hospodárenie fakultných a univerzitných nemocníc
- Implementácia prvej fázy e-health eSO1
- Výdavkové priority - zvýšenie miezd učiteľom, zamestnancom úradov práce, kapacít materských škôl
- Výstavba diaľnic

Boj proti daňovým podvodom a analytické capacity:

- Tretia etapa akčného plánu formou opatrení na zlepšenie výberu daní: najmä centralizácia informácií z mýtného systému, registra motorových vozidiel a obyvateľstva, prístup k informáciám o účtoch prešetrovaných osôb a firiem. Zavedenie insolvenčného registra, registra diskvalifikovaných osôb a ratingu daňových subjektov. Okrem toho sa zriadia špecializované senáty na krajských súdoch so zameraním na daňovú oblasť.
- Posilnenie analytických kapacít a vybudovanie analytickej jednotky na Finančnej správe SR
- Zverejňovanie platenia DPPO

Služby zamestnanosti, dlhodobá nezamestnanosť:

- Prioritizovanie poradenských a individualizovaných verejných služieb zamestnanosti vrátane zvýšenia ich administratívnych kapacít s cieľom zlepšenia prístupu k zamestnaniu pre dlhodobo nezamestnané osoby, pracovníkov s nízkou kvalifikáciou, starších ľudí a žien.
- Poskytovanie kariérneho poradenstva pre dospelých na zlepšenie uplatniteľnosti na trhu práce
- Centralizácia databázy uchádzačov o zamestnanie a poberateľov sociálnych dávok, kompletizácia a prepojenie s relevantnými inštitúciami
- Analýza čistej účinnosti a efektívnosti výdavkov jednotlivých opatrení aktívnej politiky trhu práce
- Posilnenie finančných motivácií zamestnať sa - súbeh dávky v hmotnej núdzi a mzdy

Predškolské zariadenia:



- Budovanie nových zariadení služieb starostlivosti o dieťa
- Rozšírenie kapacít materských škôl, rozšírenie existujúcich foriem výchovy a vzdelávania o prípravné triedy materskej školy a zvýšenie časovej dotácie pre predškolské vzdelávanie

Nezamestnanosť mladých:

- Prijatie systému záruk pre mladých ľudí do 29 rokov.
- Identifikácia sektorovej potreby zručností na trhu práce a dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile prostredníctvom Národnej sústavy povolání (NSP)

Odborné vzdelávanie a postavenie učiteľov:

- Zvyšovanie miezd učiteľov.
- Lepšie zapojenie zamestnávateľov a zamestnávateľských zväzov do systému odborného vzdelávania a prípravy, podpora odbornej praxe žiakov vykonávanej priamo v podnikoch a zmeny v normatívnom financovaní odborného regionálneho školstva s cieľom posilniť kvalitu odborného vzdelávania

Marginalizované rómske komunity:

- Zvyšovanie počtu asistentov učiteľov
- Vydávanie učebníc a učebných textov v slovenskom a v rómskom jazyku

Výskum a vývoj:

- Opatrenia z Akčného plánu stratégie RIS3
- Transparentnosť regulácie sieťových odvetví:
- Hodnotenie potreby ďalšej regulácie
- Zverejňovanie analýzy ku všetkým zásadnejším zmenám politík regulačného obdobia
- Vybudovanie dátového centra na webovom sídle URSO

Prepájanie sústav a sietí:

- Prepojenie plynárenských sietí s Poľskom a Maďarskom
- Prepojenie elektrizačných sústav s Maďarskom

Energetická efektívnosť v podnikoch:

- Podpora energetických auditov pre malé a stredné firmy
- Implementácia smernice o energetickej efektívnosti

Verejná služba:

- Reforma štátnej služby
- Model prevádzky Integrovaných obslužných miest
- Grantový program pre posilnenie analytických kapacít vo VS
- ESO - Efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa

Justícia:

- Skrátenie dĺžky súdneho konania
- Elektronický súdny spis
- Zavedenie elektronickej Zbierky zákonov SR

### A.2.1 Podmienky udržateľného rozvoja obce

Ide o identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia. Pri riešení problémov a výziev konkrétneho územia je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktorým neviem zabrániť. V riadení samosprávy sú to najčastejšie legislatívne zmeny, finančné obmedzenia a pod. Na predvídanie budúceho možného vývoja sa využíva okrem iných analýz aj STEEP analýza. Je to analýza externého prostredia zameraná na komplex sociálnych, technických, ekonomických, ekologických a politických faktorov.

STEEP analýza napomáha definovať podmienky udržateľného rozvoja obce, ktoré môžeme zhrnúť do 4 základných bodov: priaznivá demografická štruktúra obyvateľov obce, prosperujúce hospodárstvo využívajúce vnútorný potenciál a zdroje obce, dostatočné zabezpečenie služieb pre obyvateľstvo a starostlivosť o životné prostredie.

Tabuľka č. 23: STEEP analýza

Sociálne faktory	Technologické faktory	Ekonomické faktory	Ekologické faktory	Politické faktory
Starnutie populácie	Dostupná technológia a využívaná technológia	Finančné zdroje na rozvoj obce	Legislatíva v oblasti ŽP	Legislatíva v oblasti kompetencií samosprávy
Zmeny postojov a správania obyvateľstva	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Trh práce v regióne	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Zmena vlády, vedenia obce ako výsledok volieb
Pokles sobášnosti, nárast rozvodovosti		Hospodársky vývoj	Zmena klímy a jej dôsledky	Podpora podnikania zo strany štátu
		Vplyv daňovej politiky	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Podpora bývania zo strany štátu

Zdroj: vlastné spracovanie

### A.2.2 Analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia

V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú hlavné faktory, ktoré pozitívne alebo negatívne ovplyvňujú rozvoj územia, pričom sú pri jednotlivých faktoroch uvedené príležitosti a ohrozenia.

Tabuľka č. 24: Analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia

Hlavný faktor	Príležitosti	Ohrozenia
Starnutie populácie	Rozvoj sociálnych služieb	Menej ekonomicky aktívnych občanov
Zmeny postojov a správania obyvateľstva	Záujem o bývanie na vidieku	Menej narodených detí
Pokles sobášnosti, nárast rozvodovosti	Rozvoj aktivít na podporu rodín	Menej narodených detí

Dostupná technológia a využívaná technológia	Rozvoj zariadení využívajúcich novú technológiu	Nedostatok skúseností
Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Kvalitnejšia informovanosť	Neznalosť technológie
Finančné zdroje na rozvoj obce	Využívanie rôznych zdrojov	Nedostatok zdrojov
Trh práce v regióne	Rozvoj podnikateľských aktivít, živnostníkov	Odliv obyvateľov do iných regiónov
Hospodársky vývoj	Vznik nových podnikov v progresívnych oblastiach hospodárstva	Zvýšenie nezamestnanosti vplyvom upadajúcich odvetví (baníctvo)
Vplyv daňovej politiky	Potenciálny nárast financií	Menej financií vplyvom daňových únikov
Legislatíva v oblasti ŽP	Investície do naplnenia legislatívy	Nové povinnosti pre obyvateľov (napr. v odpadovom hospodárstve)
Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Revitalizácia zanedbaných plôch	Opakované znečistenie prostredia
Zmena klímy a jej dôsledky	Využitie investícií na predchádzanie dôsledkov zmeny klímy	Ohrozenie životov a majetku obyv. vplyvom povodní, zosuvov,
Podpora tvorby a ochrany ŽP	Investície do ochrany ŽP	Obmedzenia vyplývajúce z ochrany ŽP
Legislatíva v oblasti kompetencií samosprávy	Zmenou kompetencií pribudnú nové príležitosti	Nedostatočné finančné krytie
Zmena vlády, vedenia obce ako výsledok volieb	Nové vedenie obce s novými víziami	Pretrhnutie kontinuality pri rozvoji obce
Podpora podnikania zo strany štátu	Nárast podnikateľských subjektov v obci	Nedostatok odbytu
Podpora bývania zo strany štátu	Nárast bytov	Možný odchod obyvateľstva bývať do iných obcí, miest

*Zdroj: vlastné spracovanie*

## A.3 Zhodnotenie súčasného stavu územia

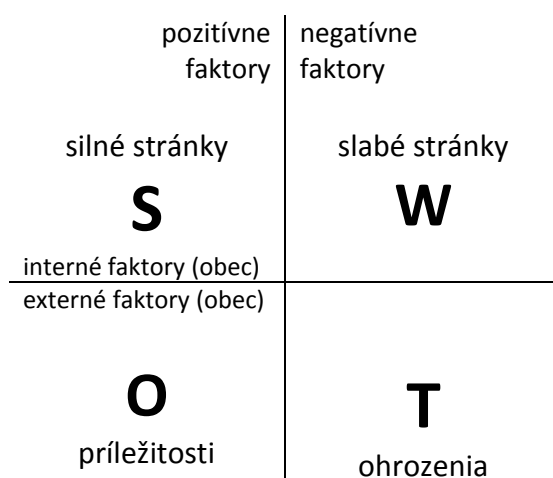
### A.3.1 SWOT analýza

SWOT analýza poskytuje celostný pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať. Z tohto dôvodu nie je vhodné jej členenie podľa sektorov.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity. Jednotlivé položky v SWOT analýze sú vážené, čo znamená, že sú im priradené bodové hodnoty od 1 do 5, ktoré vyjadrujú mieru ich závažnosti. Položky s najvyššími bodovými hodnotami potom predstavujú hlavné faktory rozvoja, resp. kľúčové disparity.

### Princíp SWOT analýzy



*Zdroj: vlastné spracovanie*

#### Silné stránky:

- ✓ vybudovaná infraštruktúra zásobovania pitnou vodou, plynom, elektrickou energiou, telekomunikačná infraštruktúra
- ✓ výhodná poloha obce
- ✓ pekné prírodné prostredie v okolí obce, CHKO Ponitrie
- ✓ vybudovaná dobrá občianska vybavenosť v obci vrátane zdravotných stredísk s lekárňami
- ✓ existencia chatovej oblasti
- ✓ kultúrne pamiatky (kaštieľ a park)
- ✓ rôznorodá a bohatá činnosť záujmových združení
- ✓ vybudované športcentrum (hokejbalové ihriská), športoviská (futbalový štadión, tenisové kurty, športová hala)
- ✓ existujúci priemyselný areál Koželužní Bošany
- ✓ artézska studňa (vodné zdroje), potok Vyčoma (prítok Nitry)

#### Slabé stránky:

- neúplná kanalizácia
- nedostatočná propagácia a marketing cestovného ruchu
- zlý stav miestnych komunikácií
- nepriaznivá demografická situácia, nízka natalita, vysoký index starnutia
- nedostatočné pozemky pre IBV
- nevysporiadané vlastnícke vzťahy obecného majetku
- zdevastovaná požiarňa nádrž
- absencia kúpaliska
- nevybudovaný priemyselný park
- slabá podpora a stimuly pre domácich investorov

#### Príležitosti:

- blízkosť centier cestovného ruchu (Partizánske, Topoľčany)
- dobudovanie kanalizácie
- vybudovanie ďalších cyklotrás
- rekonštrukcia miestnych komunikácií
- dobudovanie verejných priestranstiev
- posilnenie aktivít medziobecnej spolupráce
- predpoklad koncepčného a kvalifikovaného rozvoja obce na základe plánovacích dokumentov (ÚPN, PHSR)
- možnosti využitia finančných prostriedkov EÚ na financovanie rozvojových projektov
- využitie alternatívnych zdrojov energie

#### Ohrozenia:

- nedostatok verejných financií na rozvojové a investičné projekty
- nízka konkurencieschopnosť vidieckej ekonomiky a jej nízka produktivita
- nedostatočný kapitál na oživenie poľnohospodárskej výroby a spracovateľského priemyslu
- nedostatočná aktívna politika zamestnanosti na trhu práce
- nedostatočná legislatívna a finančná podpora malého a stredného podnikania
- konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy
- odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo obce
- starnutie obyvateľstva, rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku
- ďalší nárast dlhodobej nezamestnanosti, možná kriminalita ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva
- odlev kvalifikovanej pracovnej sily a ľudského potenciálu do iných regiónov a do zahraničia
- časté a neprehľadné zmeny legislatívy

### **A.3.2 Možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie**

Strategické dokumenty a koncepcie môžeme z hľadiska ich dosahu rozdeliť na dokumenty na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni, pričom dokumenty na nižšej úrovni by mali byť v súlade s nadradenými dokumentmi. Touto previazanosťou sa zabezpečí napĺňanie strategických cieľov a priorít na všetkých úrovniach.

**I. Medzinárodná úroveň:** Stratégia EU2020, Partnerská dohoda SR

**II. Národná úroveň:** Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, operačné programy na využívanie EŠIF a ostatné odvetvové stratégie v oblasti dopravy, životného prostredia, sociálnej pomoci, zdravotníctva, školstva, cestovného ruchu, vidieka, atď.

**III. Regionálna úroveň:** PHSR TSK, UPN VUC Trenčiansky kraj, RIUS Trenčianskeho kraja, Rozvojový program verejných prác TSK, Regionálna inovačná stratégia, Plán dopravnej obslužnosti TSK, Stratégia rozvoja vidieka TSK 2013 – 2020, Akčný plán udržateľného energetického rozvoja TSK na roky 2013-2020, Stratégia rozvoja stredného odborného školstva v TSK na roky 2013 – 2020, Program odpadového hospodárstva Trenčianskeho kraja, Program rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií Trenčianskeho kraja, a i.

**IV. Miestna úroveň:** PHSR obce, Územný plán obce, Integrovaná stratégia rozvoja územia/ Stratégia CLLD pre MAS Stredné Ponitrie.

Riziká a ohrozenia pri realizácii uvedených stratégií môžeme rozdeliť nasledovne:

- A. Ekonomické – riziko nedostatku finančných prostriedkov na realizáciu plánovaných opatrení a tým splnenia cieľov a priorít
- B. Sociálne – ohrozenie investície vplyvom nesúhlasného postoja verejnosti k plánovaným zámerom
- C. Technické – ohrozenie investície vplyvom zložitého technického riešenia zámerov v konkrétnej lokalite
- D. Ekologické – riziko negatívneho vplyvu plánovaných zámerov na životné prostredie
- E. Politické – ohrozenie realizácie plánovaných zámerov vplyvom zmeny vedenia obce a následnej zmeny priorít
- F. Ostatné – napr. riziko nenaplnenia kritérií a ukazovateľov v strategických dokumentoch, riziko vzniku neoprávnených výdavkov vplyvom nesprávnej implementácie projektu, riziko pochybenia pri verejnom obstarávaní a i.

### **A.3.3 Odhad budúceho možného vývoja obce, využívanie jej vnútorného potenciálu a limitov rozvoja**

Budúci vývoj obce ovplyvňuje viacero faktorov. Medzi najdôležitejšie faktory patria: poloha obce, demografický vývoj a hospodárstvo obce. Obec Bošany sa nachádza na hlavných dopravných ťahoch, ide o centrum osídlenia, preto je možné predpokladať jej ďalší rozvoj skôr v oblasti

priemyslu, logistických centier a rozvoja vidieckeho cestovného ruchu, ako v oblasti poľnohospodárstva. Obec si udrží aj v ďalších rokoch pozíciu centrálnej obce, ktorá je atraktívna na bývanie pre ľudí hľadajúcich obec s kvalitnou a dostupnou infraštruktúrou.

Odhad demografického vývoja spočíva v hodnotení doterajšej situácie v obci, pričom možno predpokladať úbytok obyvateľov vzhľadom na doterajšiu situáciu, pričom nejde o pozitívny faktor. Obec Bošany by však mohla prispieť k pozitívnemu smerovaniu vývoja počtu obyvateľov a k prilákaniu mladých rodín výstavbou nájomných bytov a podpory IBV, pričom by tak rozšírila možnosti na bývanie v obci.

Jedným z najdôležitejších faktorov rozvoja obce je množstvo pracovných príležitostí pre obyvateľov obce. Región stredného Ponitria je z pohľadu Trenčianskeho kraja jedným z regiónov s najväčšou nezamestnanosťou. Impulzom rozvoja bude vybudovanie rýchlostnej komunikácie R2 zo smeru Trenčín (D1) do Prievidze a ďalej do Zvolena a Košíc. Vďaka lepšej dopravnej dostupnosti sa očakáva prírlev investorov do regiónu a tým aj pre prírlev pracovných príležitostí. Situácia ohľadom pracovných príležitostí sa mení aj na Hornej Nitre, kde dochádza k úpadku baníctva a hľadajú sa iné možnosti zamestnania (napr. pestovaním plodín pri využití geotermálnej energie). Dôležitým faktorom bude aj ďalší vývoj obuvníckeho priemyslu v Partizánskom, nakoľko najviac ekonomicky aktívnych osôb obce pracuje v odvetviach: výroba kože a kožených výrobkov. Na situáciu v regióne bude mať významný vplyv aj plánovaná investícia v oblasti automobilového priemyslu v Nitre, na ktorú môže v celom Ponitří nadviazať množstvo subdodávateľov. V optimálnom prípade všetky plánované zámery a možnosti prispejú v regióne k zlepšeniu situácie na trhu práce.

Z celkového počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce 83,62 % odchádza do zamestnania mimo obce. Je preto potrebné zvýšiť počet pracovných príležitostí v obci, ktoré v súčasnosti pokrývajú hlavne výroba obuvi, maloobchod, verejná správa, vzdelávanie a špecializované stavebné práce. Obec Bošany má potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, nakoľko sa v obci nachádzajú viaceré zaujímavé kultúrne pamiatky, archeologické náleziská (Bošianska Venuša), chránené vtáčie územie Trábeč, chránená krajinná oblasť Ponitrie a obec má bohatú spolkovú činnosť, čo môže taktiež prispieť k prilákaniu návštevníkov na územie Stredného Ponitria.

Čo sa týka celkovej situácii v obci, vďaka využívaniu Európskych investičných a štrukturálnych fondov a rôznych národných dotácií a programov na realizáciu viacerých investičných aktivít by obec mohla byť zaujímavou destináciou nielen pre bývanie, ale aj pre cestovný ruch. Je pravdepodobné, že zlepšením situácie v ponuke práce v obci aj okolí bude počet obyvateľov stabilný aj počas ďalších rokov a Bošany bude príjemným miestom pre život.

### **A.3.4 Zhodnotenie výsledkov dotazníkového prieskumu**

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 128 respondentov, z toho 57 mužov (44,5 %) a 71 žien (55,5 %). Z hľadiska vekovej štruktúry bolo 3,1 % respondentov do 18 rokov, ďalej 21,1 % respondentov bolo v rozmedzí 19 – 35 rokov, od 36 – 60 rokov sa zúčastnilo 43 % respondentov a nad 60 rokov sa zúčastnilo 32,8 % respondentov. Z hľadiska najvyššie dosiahnutého vzdelania malo najviac osôb ukončené stredné vzdelanie s maturitou (36,2 %). Najmenej respondentov malo ukončenú vyššiu odbornú školu (6,3 %). Čo sa týka zamestnania, prevažovali zamestnanci (36,2 %) a dôchodcovia (33,9 %). S bývaním v obci ako miestom pre život je veľmi spokojných a skôr spokojných

74,8 %, pričom skôr nespokojných je 24,4 % respondentov. Obyvateľom obce sa najviac páči vybavenosť obce, lokalita obce, kaštieľ, kultúrohistorické pamiatky, súťaž vo varení gulášu, pravidelný zber odpadu a pod. Taktiež sa im páčia kultúrne a športové aktivity.

Najväčší problém, ktorý by obyvatelia prioritne riešili, ak by boli vo vedení obce, predstavujú cesty a chodníky. Ide najmä o ich rekonštrukciu. K ďalším problémom patrí dobudovanie kanalizácie, ďalej sa respondenti vyjadrili, že by privítali výstavbu športovo-oddychovej zóny, vybudovanie IBV, nájomných bytov, vytvorenie parku so zeleňou, chceli by viac verejných priestranstiev, vytvorenie parkovacích miest a pod. Taktiež by občania chceli vytvoriť chránené dielne, vybudovať chodník na Sádok.

Šance na rozvoj obce vidia obyvatelia v oblasti služieb, priemyslu, malého podnikania, poľnohospodárstva (vytvorenie jasiel, separovanie bielej techniky, predaj z dvora, podpora agroturizmu), v oblasti kultúry a športu (rozšírenie kultúrneho domu, vybudovanie cyklotrasy), v oblasti cestovného ruchu (kaštieľ). Najväčšie ohrozenia rozvoja obce vidia obyvatelia v nedostatku finančných prostriedkov, v odchode mladých ľudí z obce, v nedostatku pracovných príležitostí. Taktiež za ohrozenie považujú nezáujem obyvateľov o dianie v obci. Ďalej vidia hrozbu v kriminalite, vandalizme, v čiernych skládkach.

Za nedostatočné služby považujú obyvatelia služby v oblasti zdravotnej starostlivosti (21,9 %), ľuďom chýba predaj z dvora (63,2 %), obuvnícke služby (45,6 %), sklenárstvo (41,2 %), kominár (31,6 %) a chovateľské/poľnohospodárske potreby (7,9 %).

Záujem o nájomné bývanie má 31,2 %, o individuálnu bytovú výstavbu má záujem 43,6 %. Nová IBV by mohla vzniknúť najmä smerom k železničnej stanici. V oblasti kultúrneho života 44,2 % respondentov uviedlo, že obec má dostatočné kultúrne vyžitie. Záujem je o divadlo, kino, koncerty, hudobné a tanečné zábavy, podujatia pre deti, festivaly, rozvoj folklóru a pod. Počet športových areálov považuje za dostatočný 64,5 % obyvateľov, 46,8 % obyvateľov pokladá ich stav za uspokojivý. Obyvatelia by chceli predovšetkým zrekonštruovať súčasné športové areály. Chýba im však plaváreň, možnosti jazdenia na koni, cyklotrasa. Detské ihriská považuje za nedostatočné z hľadiska počtu 68,3 % obyvateľov, z hľadiska stavu ich považuje za uspokojujúce 44,6 % respondentov.

Nedostatok miest na parkovanie uviedlo 81,6 % obyvateľov. Stav cestných komunikácií považuje za nedostatočný 85,7 % obyvateľov, rekonštrukciu potrebujú cesty: smerom na Baštín, v Závodí, k železničnej stanici, v Malých Bošanoch, ulica J. Bottu, ulica J. Kráľa. Chodníky sú v neuspokojivom stave pre 69,8 % obyvateľov, vybudovať alebo rekonštruovať by sa mali chodníky najmä smerom k železničnej stanici, obyvatelia by ocenili na nich aj nové lavičky. Autobusové zastávky sú v uspokojivom stave pre 72,6 % opýtaných, pričom 94,3 % respondentov sa vyjadrilo, že ich počet je dostatočný.

Verejné priestranstvá a parky sú v neuspokojivom stave podľa 85 % obyvateľov, verejné osvetlenie je uspokojivé pre 51,4 % obyvateľov, rozhlas je v dobrom stave pre 70,1 % obyvateľov. Na kanalizáciu sa plánuje pripojiť 54 % respondentov, pričom 41,6 % respondentov pripojených už je. Ostatní obyvatelia (4,4 %) sa pripojiť na kanalizáciu neplánujú.

Medzi prvých päť priorit, ktoré by obec mala bezodkladne riešiť patria cestné komunikácie, chodníky, verejné priestranstvá, detské ihriská a bývanie.



## Časť B – Strategická časť

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

### Vízia obce:

**„Želáme si vytvorenie čistej a modernej vidieckej obce so zachovaním tradícií, s možnosťami pre rozvoj technickej, sociálnej a environmentálnej infraštruktúry v rámci poskytnutia finančných dotácií z fondov EÚ, budovanie dobrých medziľudských vzťahov založených na pravidlách súdržnosti.“**

### Strategický cieľ:

**Strategický cieľ PHSR ako aj špecifické ciele v rámci jednotlivých oblastí vychádzajú z § 3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.**

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s aktualizovanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá definuje hlavné faktory rozvoja slovenských regiónov, analyzuje regionálne disparity a prognózuje hospodársky vývoj v týchto regiónoch. Táto stratégia, spracovaná v súlade so stratégiou Európa 2020, definuje 5 prioritných oblastí na dosiahnutie cieľa – vytvoriť konkurencieschopnú, pracovné miesta vytvárajúcu a na poznatkoch založenú ekonomiku:

- PO 1 – Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu,
- PO 2 – Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva,
- PO 3 – Štrukturálne zmeny,
- PO 4 – Poznatkovo orientovaná ekonomika,
- PO 5 – Ochrana a tvorba životného prostredia.

Týchto 5 prioritných oblastí Národnej stratégie regionálneho rozvoja je premietnutých do navrhovaných priorít v stratégii rozvoja obce, pričom sú prispôbované podmienkam obecnej samosprávy tak, že PO 2 až PO 4 z Národnej stratégie RR sú v PHSR zjednotené do Prioritnej oblasti Hospodárska politika, PO 1 predstavuje v PHSR Prioritnú oblasť Sociálna politika a PO 5 predstavuje oblasť Environmentálna politika.

PHSR obce nadväzujú na prioritné oblasti PHSR TSK nasledovne: konkurencieschopnosť, rozvoj inovácií a podnikateľské prostredie, rozvoj udržateľnej infraštruktúry a nadnárodná a cezhraničná spolupráca sú v PHSR obce v hospodárskej prioritnej oblasti, ľudské zdroje, kvalita verejných služieb a rozvoj vidieka sú v PHSR obce v sociálnej prioritnej oblasti a životné prostredie a obnoviteľné zdroje sú v PHSR obce v environmentálnej prioritnej oblasti.

Pre naplnenie definovanej vízie si teda obec Bošany stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

#### **Prioritná oblasť: Hospodárska**

**Priorita 1: Rozvoj podnikateľského prostredia a cestovného ruchu**

**Priorita 2: Skvalitnenie a rozvoj dopravnej infraštruktúry**

**Priorita 3: Skvalitnenie a rozvoj technickej infraštruktúry**

**Priorita 4: Rozvoj partnerskej spolupráce**

Hospodárska prioritná oblasť pozostáva zo štyroch priorít: rozvoj podnikateľského prostredia a cestovného ruchu (podpora malého a stredného podnikania, rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva, podpora samostatne hospodáriacich roľníkov, budovanie turistickej infraštruktúry, podpora miestnych podnikateľov v CR), skvalitnenie a rozvoj dopravnej infraštruktúry (rekonštrukcia miestnych komunikácií, výstavba parkovísk, chodníkov a cyklochodníkov a pod.), skvalitnenie a rozvoj technickej infraštruktúry (plynifikácia, NN sieť, verejné osvetlenie, rozhlas a pod.) a rozvoj partnerskej spolupráce (spolupráca s okolitými obcami, s partnerskými obcami ako aj cezhraničná spolupráca).

***Cieľ hospodárskej oblasti:***

***Rozvíjať potenciál cestovného ruchu a vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry.***

#### **Prioritná oblasť: Sociálna**

**Priorita 5: Rozvoj možností pre bývanie v obci**

**Priorita 6: Údržba verejných priestorov a efektívna verejná správa**

**Priorita 7: Rozvoj sociálnej pomoci a zdravotníctva**

**Priorita 8: Zlepšenie infraštruktúry a kvality vzdelávania a podpora voľnočasových aktivít**

**Priorita 9: Zachovanie a zveľadenie kultúrneho bohatstva obce**

**Priorita 10: Rozvoj ľudských zdrojov**

Sociálna prioritná oblasť pozostáva zo šiestich rozvojových priorít: rozvoj možností pre bývanie v obci (podpora bytovej výstavby, vysporiadanie pozemkov), efektívna verejná správa a údržba verejných priestorov (rekonštrukcia a údržba verejných priestranstiev, zlepšovanie poskytovaných administratívnych služieb a pod.), rozvoj sociálnej pomoci a zdravotníctva (infraštruktúra zdravotníctva, podpora budovania, príp. rekonštrukcie zariadení občianskej vybavenosti, podpora sociálnych služieb v obci, sociálna pomoc na komunitnej úrovni a pod.), zlepšenie infraštruktúry a kvality vzdelávania a podpora voľnočasových aktivít (zlepšenie podmienok vzdelávania v MŠ, v ZŠ, výstavba/rekonštrukcia školských a športových zariadení, podpora športových podujatí a telies), zachovanie a zveľadenie kultúrneho bohatstva obce (obnova kultúrnych pamiatok, podpora kultúrnych podujatí a organizácií pôsobiacich v oblasti kultúry) a rozvoj ľudských zdrojov (vzdelávanie zamestnancov samosprávy a podpora zamestnanosti).

***Cieľ sociálnej oblasti:***

***Zvyšovať kvalitu ľudských zdrojov, zabezpečiť starostlivosť o občanov odkázaných na sociálnu službu a dostupnú a kvalitnú základnú zdravotnú starostlivosť, podporiť vzdelávaciu infraštruktúru, skvalitňovanie verejných služieb, zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky pre bývanie a spoločenské vyžitie a zachovanie kultúrneho dedičstva.***

<b>Prioritná oblasť: Environmentálna</b>
--

**Priorita 11: Rozvoj vodného hospodárstva**

**Priorita 12: Odpadové hospodárstvo**

**Priorita 13: Ochrana životného prostredia**

Environmentálna prioritná oblasť pozostáva z troch rozvojových priorít: rozvoj vodného hospodárstva (vybudovanie kanalizácie, rekonštrukcia vodovodu a pod.), odpadové hospodárstvo (skvalitňovanie triedeného zberu odpadov a boj proti čiernym skládkam) a ochrana životného prostredia a majetku (ochrana zložiek životného prostredia, budovanie protipovodňových opatrení a pod.).

***Cieľ environmentálnej oblasti:***

***Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie a podporovať trvalo udržateľný rozvoj.***

## Časť C – Programová časť

Programová (plánovacia) časť obsahuje zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, t. j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

### C.1 Hospodárska prioritná oblasť

Priorita 1: Rozvoj podnikateľského prostredia a cestovného ruchu	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
1.1 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci	Spracovanie stratégie podpory podnikania a zvýšenia informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VUC, štátu, EÚ
	Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi pri koordinácii rozvojových aktivít a projektov obce
	Vytvorenie ekonomických a technických podmienok pre výstavbu priemyselných zón v obci – príprava a realizácia infraštruktúry
	Vymedzenie prenajímateľných priestorov pre potrebné služby a remeselné dielne
	Rekonštrukcia a revitalizácia starých priemyselných zón v obci
	Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce
	Podpora tradičných odvetví a zavádzanie nových technológií
1.2 Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	Podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov, podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty
1.3 Rozvoj cestovného ruchu	Značenie a tvorba cykloturistických trás, náučných chodníkov, turistických chodníkov, tvorba atraktívnych a odpočinkových miest na týchto trasách
	Výstavba pamätnej izby
	Dostupnosť a propagácia prírodných a historických pamiatok v obci
	Budovanie remeselných dvorov
	Podpora vytvárania nových atraktivít v obci
	Tvorba a spracovanie kvalitných propagačných materiálov
	Prepojenie obce so subjektami cestovného ruchu a agroturistiky
	Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklór, hudba, pôvodný odev) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu
	Spracovanie kalendára podujatí
	Uzavretie dohôd s podnikateľmi v CR a podporovanie ich

	aktivít
<b>Priorita 2: Skvalitnenie a rozvoj dopravnej infraštruktúry</b>	
<b>Opatrenie</b>	<b>Projekt/Aktivita</b>
2.1 Zlepšenie dostupnosti obyvateľov obce za prácou a službami do najbližších miest	Rekonštrukcia ciest II. a III. triedy na území katastra obce
2.2 Zlepšenie kvality dopravnej infraštruktúry v obci	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií
	Výstavba a rekonštrukcia chodníkov v obci
	Rekonštrukcia zastávok SAD
	Výstavba a rekonštrukcia parkovísk
	Značenie ciest, chodníkov, ulíc
2.3 Zlepšenie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu	Rekonštrukcia lávok a mostov
	Budovanie cyklotrás
<b>Priorita 3: Skvalitnenie a rozvoj technickej infraštruktúry</b>	
<b>Opatrenie</b>	<b>Projekt/Aktivita</b>
3.1 Podpora bezpečnosti a úspory energií v obci	Rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia
	Vybudovanie kamerového systému v obci
	Rekonštrukcia a výstavba verejného rozhlasu
3.2 Rozvoj technickej infraštruktúry	Výstavba/rekonštrukcia plynovodu, zavedenie plynifikácie do nových častí
	Realizácia vysokorýchlostného internetu v obci
<b>Priorita 4: Rozvoj partnerskej spolupráce</b>	
<b>Opatrenie</b>	<b>Projekt/Aktivita</b>
4.1 Rozvoj medzinárodnej spolupráce	Aktivity, workshopy a podujatia zamerané na výmenu skúseností
4.2 Rozvoj spolupráce na úrovni regiónu	Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v obci aj v regióne

Zdroj: vlastné spracovanie

## C.2 Sociálna prioritná oblasť

<b>Priorita 5: Rozvoj možností pre bývanie v obci</b>	
<b>Opatrenie</b>	<b>Projekt/Aktivita</b>
5.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj bývania v obci	Výstavba nájomných bytov
	Podpora a budovanie IBV
5.2 Podpora existujúcich bytových jednotiek	Rekonštrukcia nájomných bytov
<b>Priorita 6: Údržba verejných priestorov a efektívna verejná správa</b>	
<b>Opatrenie</b>	<b>Projekt/Aktivita</b>
6.1 Estetické verejné priestranstvá	Rekonštrukcia/vybudovanie námestia
	Vybudovanie oddychových zón so zelenou infraštruktúrou

	Výstavba amfiteátra
	Vybudovanie detského ihriska
	Vybudovanie trhoviska/trhových miest
6.2 Zmodernizované verejné budovy	Rekonštrukcia obecného úradu
	Rekonštrukcia domu smútku
	Rekonštrukcia a rozširovanie obecného cintorína
	Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice
	Rekonštrukcia kultúrneho domu
	Rekonštrukcia/zriadenie obecnej knižnice
6.3 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom	Projekt elektronizácie služieb verejnej správy
	Aktualizácia/tvorba rozvojových dokumentov: program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a územného plánu obce
<b>Priorita 7: Rozvoj sociálnej pomoci a zdravotníctva</b>	
<b>Opatrenie</b>	<b>Projekt/Aktivita</b>
7.1 Kvalitná zdravotná starostlivosť a vybavená zdravotnícka infraštruktúra	Podpora poskytovania kvalitnej zdravotnej starostlivosti
	Rekonštrukcia zdravotného strediska
7.2 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov	Zriadenie/rekonštrukcia zariadenia poskytujúce opatrovateľské služby
	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie služieb, zvýšenie kvality poskytovaných služieb
	Podpora klubov pre seniorov, podpora aktivít pre matky s deťmi, podpora trávenia voľného času detí a mládeže
	Podpora imobilných a zdravotne postihnutých občanov
<b>Priorita 8: Zlepšenie infraštruktúry a kvality vzdelávania a podpora voľnočasových aktivít</b>	
<b>Opatrenie</b>	<b>Projekt/Aktivita</b>
8.1 Rozvoj a podpora školstva	Rekonštrukcia Materskej školy
	Rekonštrukcia Základnej školy
	Podpora vzdelávacích projektov v MŠ, ZŠ
8.2 Podpora voľnočasových aktivít	Rekonštrukcia futbalového ihriska
	Výstavba multifunkčného športového areálu
	Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiach v oblasti športu
<b>Priorita 9: Zachovanie a zveľadenie kultúrneho bohatstva obce</b>	
9.1 Ochrana kultúrnych pamiatok	Rekonštrukcia a obnova kultúrnych a historických pamiatok
9.2 Uchovanie a rozvíjanie zvykov a tradícií	Organizovanie podujatí a zachovanie ľudových tradícií
	Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiach v oblasti kultúry
	Spracovanie histórie obce, vytvorenie monografie obce
<b>Priorita 10: Rozvoj ľudských zdrojov</b>	
10.1 Vzdelávanie zamestnancov samospráv a organizácií v ich zriaďovateľskej pôsobnosti	Podpora vzdelávacích projektov v MŠ, ZŠ, zamestnancov na obecnom úrade
10.2 Podpora zamestnanosti	Po zamestnanosti pre obyvateľov obce vrátane

	znevýhodnených skupín občanov
--	-------------------------------

*Zdroj: vlastné spracovanie*

### C.3 Environmentálna prioritná oblasť

Priorita 11: Rozvoj vodného hospodárstva	
11.1 Zabezpečenie dostatočného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	Rekonštrukcia vodovodu
11.2 Zabezpečenie environmentálneho odvádzania odpadových vôd	Vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci
Priorita 12: Odpadové hospodárstvo	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
12.1 Podpora účinného a ekologického systému odpadového hospodárstva	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom
	Modernizácia/vybudovanie zberného dvora v obci
	Projekt osvetu, vzdelávania a propagácie separovaného zberu odpadu
	Spracovanie biologického odpadu a zriadenie kompostoviska
Priorita 13: Ochrana životného prostredia	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
13.1 Ochrana zložiek životného prostredia	Ochrana vody, pôdy, ovzdušia
	Využívanie alternatívnych zdrojov energie
	Likvidácia čiernych skládok
	Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov
13.2 Skvalitnenie životného prostredia	Ochrana prírodných pamiatok, rezervácií a úkazov
	Revitalizácia zanedbaných budov a plôch v obci, verejných priestranstiev
13.3 Ochrana obyvateľov pred ničivým pôsobením prírodných živlov	Protipovodňové opatrenia – priekopy, odrážky, hrádzky, úprava brehov potoka, výstavba odvodňovacích priekop a kanálov
	Protipožiarne opatrenia
	Osveta v rámci krízového stavu pri živelných pohromách

*Zdroj: vlastné spracovanie*

## Časť D – Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR,
- akčný plán.

### D.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenia realizácie PHSR

Kompetencie obce v oblasti regionálneho rozvoja vymedzuje zákon o podpore regionálneho rozvoja č.309/2014 Z.z., § 12 nasledovne:

#### **Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja**

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Na základe uvedeného bude obec Bošany

zabezpečovať a koordinovať realizáciu PHSR obce prostredníctvom zodpovedných pracovníkov na Obecnom úrade, ktorí budú mať uvedenú činnosť v pracovnej náplni. Aktivitu, kde hlavným realizátorom bude obec, budú zabezpečované vlastnými zdrojmi (pracovníkmi Obecného úradu



pripadne inými obyvateľmi obce) alebo prostredníctvom externých dodávateľov vybraných cez proces v zmysle platného zákona o verejnom obstarávaní. Obecný úrad disponuje kvalifikovanými pracovníkmi so skúsenosťami s realizáciou aktivít po organizačnej, finančnej či technickej stránke. Aktivitu, ktoré budú realizované inými subjektmi (podnikateľmi, organizáciami v obci alebo mimo obce), budú pracovníkmi obecného úradu monitorované. Minimálne jedenkrát ročne bude starosta obce predkladať Zastupiteľstvu správu o monitorovaní a hodnotení PHSR.

## D.2 Vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce

Ide o naplánovanie realizácie PHSR formou akčného plánu. Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladanú výšku financovania.

### Formulár: Akčný plán

#### *Hospodárska oblasť*

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie v EUR	Možný zdroj financovania
Opatrenie: 1.1 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci				
Spracovanie stratégie podpory podnikania a zvýšenia informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VÚC, štátu, EÚ	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	5 000	VÚC, INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi pri koordinácii rozvojových aktivít a projektov obce	Od roku 2016 priebežne	Obec	4 000	VÚC, INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Vytvorenie ekonomických a technických podmienok pre výstavbu priemyselných zón v obci – príprava a realizácia infraštruktúry	Od roku 2016 priebežne	Obec	100 000	ŠF EÚ, rozpočet obce
Vymedzenie prenajímateľných priestorov pre potrebné služby a remeselné dielne	Od roku 2016 podľa potreby	Obec, remeselníci	50 000	IROP, rozpočet obce
Rekonštrukcia a revitalizácia starých priemyselných zón v obci	Od roku 2016 podľa potreby	Obec, podnikateľské subjekty	30 000	IROP, rozpočet obce
Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce	Od roku 2016 priebežne	Obec, malí a strední	10 000	IROP, rozpočet obce

		podnikatelia		
Podpora tradičných odvetví a zavádzanie nových technológií	Od roku 2016 priebežne	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka, rozpočet obce
Opatrenie: 1.2 Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva				
Podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov, podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty	Od roku 2016 priebežne	Obec, urbárske spoločenstvá, poľnohospodári, SHR	50 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Opatrenie: 1.3 Rozvoj cestovného ruchu				
Značenie a tvorba cykloturistických trás, náučných chodníkov, turistických chodníkov, tvorba atraktívnych a odpočinkových miest na týchto trasách	Od roku 2016 priebežne	Obec, záujmové združenia, turistické spolky	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Výstavba pamätnej izby	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	10 000	INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Dostupnosť a propagácia prírodných a historických pamiatok v obci	Od roku 2016 priebežne	Obec	30 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Budovanie remeselných dvorov	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Podpora vytvárania nových atraktivít v obci	Od roku 2016 Priebežne	Obec	100 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Tvorba a spracovanie kvalitných propagačných materiálov	Od roku 2016 priebežne	Obec	30 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Prepojenie obce so subjektami cestovného ruchu a agroturistiky	Od roku 2016 podľa potreby	Obec, subjekty CR a agroturistiky	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklór, hudba, pôvodný odev) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu)	Od roku 2016 priebežne	Obec	50 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Spracovanie kalendára podujatí	Od roku 2016 priebežne	Obec	5 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-

				ČR, rozpočet obce
Uzavretie dohôd s podnikateľmi v CR a podporovanie ich aktivít	Od roku 2016 podľa potreby	Obec, subjekty CR a agroturistiky	5 000	PRV (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Opatrenie: 2.1 Zlepšenie dostupnosti obyvateľov obce za prácou a službami do najbližších miest				
Rekonštrukcia ciest I. a II. triedy na území katastra obce	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	50 000	IROP, VÚC, rozpočet obce
Opatrenie: 2.2 Zlepšenie kvality dopravnej infraštruktúry v obci				
Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	200 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Výstavba a rekonštrukcia chodníkov v obci	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	200 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Rekonštrukcia zastávok SAD	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), IROP (CLLD), rozpočet obce
Výstavba a rekonštrukcia parkovísk	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	100 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), IROP (CLLD), rozpočet obce
Značenie ciest, chodníkov, ulíc	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	10 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Rekonštrukcia lávok a mostov	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	40 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Opatrenie: 2.3 Zlepšenie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu				
Budovanie cyklotrás	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	50 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Opatrenie: 3.1 Podpora bezpečnosti a úspory energií v obci				
Rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	200 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), IROP (CLLD), rozpočet obce
Vybudovanie kamerového systému v obci	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	50 000	Ministerstvo vnútra, IROP, rozpočet obce
Rekonštrukcia a výstavba verejného rozhlasu	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	50 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), IROP (CLLD), rozpočet obce

<b>Opatrenie: 3.2 Rozvoj technickej infraštruktúry</b>				
Výstavba/rekonštrukcia plynovodu, zavedenie plynofikácie do nových častí	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	30 000	IROP (CLLD), rozpočet obce
Realizácia vysokorýchlostného internetu v obci	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	10 000	IROP (CLLD), Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
<b>Opatrenie: 4.1 Rozvoj medzinárodnej spolupráce</b>				
Aktivity, workshopy a podujatia zamerané na výmenu skúseností	Od roku 2016 priebežne	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
<b>Opatrenie: 4.2 Rozvoj spolupráce na úrovni regiónu</b>				
Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v obci aj v regióne	Od roku 2016 priebežne	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce

### ***Sociálna oblasť***

<b>Opatrenie, projekt/aktivita</b>	<b>Termín</b>	<b>Zodpovedný</b>	<b>Financovanie v EUR</b>	<b>Možný zdroj financovania</b>
<b>Opatrenie: 5.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj bývania v obci</b>				
Výstavba nájomných bytov	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	500 000	Štátny fond rozvoja bývania, rozpočet obce
Podpora a budovanie IBV	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	500 000	Štátny fond rozvoja bývania, rozpočet obce
<b>Opatrenie: 5.2 Podpora existujúcich bytových jednotiek</b>				
Rekonštrukcia nájomných bytov	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	20 000	Štátny fond rozvoja bývania, rozpočet obce
<b>Opatrenie: 6.1 Estetické verejné priestranstvá</b>				
Rekonštrukcia/vybudovanie námestia	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	50 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Vybudovanie oddychových zón so zelenou infraštruktúrou	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	70 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Výstavba amfiteátra	Od roku 2016	Obec	10 000	Program rozvoja vidieka (CLLD),

	podľa potreby			rozpočet obce
Vybudovanie detského ihriska	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	30 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Vybudovanie trhoviska/trhových miest	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Opatrenie: 6.2 Zmodernizované verejné budovy				
Rekonštrukcia obecného úradu	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	10 000	IROP, Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Rekonštrukcia domu smútku	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	10 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Rekonštrukcia a rozširovanie obecného cintorína	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	10 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	5 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Rekonštrukcia kultúrneho domu	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	300 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Rekonštrukcia/zriadenie obecnej knižnice	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Opatrenie: 6.3 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom				
Projekt elektronizácie služieb verejnej správy	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	10 000	Ministerstvo vnútra, rozpočet obce
Aktualizácia/tvorba rozvojových dokumentov: program hospodárskeho rozvoja sociálneho rozvoja obce a územného plánu obce	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	10 000	VÚC, rozpočet obce
Opatrenie: 7.1 Kvalitná zdravotná starostlivosť a vybavená zdravotnícka infraštruktúra				
Podpora poskytovania kvalitnej zdravotnej starostlivosti	Od roku 2016 priebežne	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Rekonštrukcia zdravotného strediska	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	50 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Opatrenie: 7.2 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov				

Zriadenie/rekonštrukcia zariadenia poskytujúce opatrovateľské služby	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	100 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie služieb, zvýšenie kvality poskytovaných služieb	Od roku 2016 priebežne	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Podpora klubov pre seniorov, podpora aktivít pre matky s deťmi, podpora trávenia voľného času detí a mládeže	Od roku 2016 priebežne	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Podpora imobilných a zdravotne postihnutých občanov	Od roku 2016 priebežne	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Opatrenie: 8.1 Rozvoj a podpora školstva				
Rekonštrukcia Materskej školy	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	300 00	IROP, rozpočet obce
Rekonštrukcia Základnej školy	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	200 000	IROP, rozpočet obce
Podpora vzdelávacích projektov v MŠ, ZŠ	Od roku 2016 priebežne	Obec	50 000	IROP, štátny rozpočet, rozpočet obce
Opatrenie: 8.2 Podpora voľnočasových aktivít				
Rekonštrukcia futbalového ihriska	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	30 000	IROP, Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Výstavba multifunkčného športového areálu	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	70 000	IROP, Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiach v oblasti športu	Od roku 2016 priebežne	Obec, športové kluby a spolky	20 000	IROP, Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Opatrenie: 9.1 Ochrana kultúrnych pamiatok				
Rekonštrukcia a obnova kultúrnych a historických pamiatok	Od roku 2016 podľa potreby	Obec, občianske združenia	50 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Opatrenie: 9.2 Uchovanie a rozvíjanie zvykov a tradícií				
Organizovanie podujatí a zachovanie ľudových tradícií	Od roku 2016	Obec, občianske	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD),

	priebežne	združenia		INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiach v oblasti kultúry	Od roku 2016 priebežne	Obec, občianske združenia	30 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), rozpočet obce
Spracovanie histórie obce, vytvorenie monografie obce	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	20 000	Program rozvoja vidieka (CLLD), INTERREG V-A SR-ČR, rozpočet obce
Opatrenie: 10.1 Vzdelávanie zamestnancov samospráv a organizácií v ich zriaďovateľskej pôsobnosti				
Podpora vzdelávacích projektov v MŠ, ZŠ, zamestnancov na obecnom úrade	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	30 000	OP ĽZ, rozpočet obce
Opatrenie: 10.2 Podpora zamestnanosti				
Po zamestnanosti pre obyvateľov obce vrátane znevýhodnených skupín občanov	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	30 000	OP ĽZ, rozpočet obce

*Zdroj: vlastné spracovanie*

#### **Environmentálna oblasť**

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie v EUR	Možný zdroj financovania
Opatrenie: 11.1 Zabezpečenie dostatočného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou				
Rekonštrukcia vodovodu	Od roku 2016 priebežne	Obec, vodárenská spoločnosť	100 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Opatrenie: 11.2 Zabezpečenie environmentálneho odvádzania odpadových vôd				
Vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci	Od roku 2016 priebežne	Obec	1 000 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Opatrenie: 12.1 Podpora účinného a ekologického systému odpadového hospodárstva				
Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	Od roku 2016 priebežne	Obec	30 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Modernizácia/vybudovanie zberného dvora v obci	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	50 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Projekt osvetly, vzdelávania a propagácie separovaného	Od roku 2016	Obec	10 000	IROP, Envirofond,

zberu odpadu	priebežne			Štátny rozpočet, rozpočet obce
Spracovanie biologického odpadu a zriadenie kompostoviska	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	100 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Opatrenie: 13.1 Ochrana zložiek životného prostredia				
Ochrana vody, pôdy, ovzdušia	Od roku 2016 priebežne	Obec	20 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Využívanie alternatívnych zdrojov energie	Od roku 2016 priebežne	Obec	30 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Likvidácia čiernych skládok	Od roku 2016 priebežne	Obec	20 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	70 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Opatrenie: 13.2 Skvalitnenie životného prostredia				
Ochrana prírodných pamiatok, rezervácií a úkazov	Od roku 2016 priebežne	Obec	10 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Revitalizácia zanedbaných budov a plôch v obci, verejných priestranstiev	Od roku 2016 podľa potreby	Obec	50 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Opatrenie: 13.3 Ochrana obyvateľov pred ničivým pôsobením prírodných živlov				
Protipovodňové opatrenia – priekopy, odrážky, hrádzky, úprava brehov potoka, výstavba odvodňovacích priekop a kanálov	Od roku 2016 priebežne	Obec	50 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Protipožiarne opatrenia	Od roku 2016 priebežne	Obec	30 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce
Osveta v rámci krízového stavu pri živelných pohromách	Od roku 2016 priebežne	Obec	5 000	IROP, Envirofond, Štátny rozpočet, rozpočet obce

Zdroj: vlastné spracovanie



Prioritné aktivity, ktoré obec plánuje realizovať v období rokov 2016-2017, sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

**Tabuľka č. 23: Zoznam prioritne plánovaných projektových zámerov na roky 2016-2017**

Aktivita
Rekonštrukcia Materskej školy
Rekonštrukcia miestnych komunikácií
Rekonštrukcia chodníkov
Vybudovanie nových parkovacích miest
Vybudovanie Denného centra pre seniorov a ťažko zdravotne postihnutých
Vybudovanie zberného dvora
Vybudovanie Zariadenia opatrovateľskej služby
Výstavba nových nájomných bytov

*Zdroj: vlastné spracovanie*

### **D.3 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce**

Táto časť pojednáva o monitorovaní a hodnotení plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov. Aby boli jednotlivé projektové zámery programového dokumentu obce realizované v súlade s princípmi efektívnosti a účinnosti vynakladania finančných prostriedkov je potrebné na úrovni obce monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať, v prípade potreby, zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie globálneho cieľa obce.

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov v úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bošany na roky 2015-2022 nasledovné strategické dokumenty:

- Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja
- Stratégia rozvoja konkurencie schopnosti Slovenska do roku 2010
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja.
- Územný plán obce Bošany

Obecné zastupiteľstvo obce Bošany bude na svojich stretnutiach jedenkrát ročne prehodnocovať plnenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce. Podklady k hodnoteniu plnenia akčného plánu bude pripravovať starosta obce so zamestnancami Obecného úradu.

V rámci monitorovania plnenia akčného plánu, prípadne aktualizácie akčného plánu obec raz ročne získa a spracuje informácie o pripravovaných a realizovaných aktivitách v rámci realizácie PHSR obce a získa a vyhodnotí pripomienky úradu, poslancov a verejnosti týkajúce sa aktualizácie akčného plánu, zvyčajne do leta v čase začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok.

V rámci hodnotenia plnenia PHSR obec každoročne vyhodnotí dosiahnuté výsledky a dosahy realizovaných opatrení za predošlý rok na základe merateľných ukazovateľov, ktoré budú výsledkom realizovaných aktivít a projektov. Výsledné hodnotenie, ktoré bude obsahovať plnenie PHSR podľa jednotlivých opatrení a priorít, zašle obec Bošany do 31.5. na Trenčiansky samosprávny kraj podľa zákona o RR.

V prípade potreby môže obec uskutočniť aktualizáciu PHSR (spravidla sa robí každé 3 – 4 roky), pričom aktualizovaný dokument musí schváliť zastupiteľstvo obce.

**Tabuľka č. 24: Merateľné ukazovatele podľa jednotlivých opatrení**

Opatrenie	Ukazovatele	Merateľná jednotka	Cieľová hodnota (rok 2022)
1.1 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci	Novovzniknuté podnikateľské subjekty	počet	15
	Nové pracovné miesta	počet	30
1.2 Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	Podporení poľnohospodári, SHR a subjekty lesného hospodárstva	počet	5
1.3 Rozvoj cestovného ruchu	Vyznačené cyklotrasy, náučné chodníky, turistické trasy	počet	3
	Novovybudované odpočinkové a atraktívne miesta	počet	3
	Počet nových služieb a produktov CR	počet	4
2.1 Zlepšenie dostupnosti obyvateľov obce za prácou a službami do najbližších miest	počet km rekonštruovaných ciest I. a II. triedy	km	5
2.2 Zlepšenie kvality dopravnej infraštruktúry v obci	Zrekonštruované miestne komunikácie	km	1
	Nové miestne komunikácie	km	0,5
	Zrekonštruované chodníky	km	1
	Nové chodníky	km	0,5
	Zrekonštruované mosty a lávky	počet	2
2.3 Zlepšenie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu	Vybudované cyklotrasy	km	5

3.1 Podpora bezpečnosti a úspory energií v obci	Novoinštalované úsporné svietidlá	% pokrytia	100
	Novoinštalované reprosústavy	% pokrytia	100
3.2 Rozvoj technickej infraštruktúry	Pokrytie obce vysokorýchlostným internetom	% pokrytia	100
4.1 Rozvoj medzinárodnej spolupráce	Medzinárodné workshopy zamerané na výmenu skúseností	počet	5
4.2 Rozvoj spolupráce na úrovni regiónu	Aktivity na podporu regionálnej spolupráce	počet	10
5.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj bývania v obci	Upravené plochy pre IBV	m <sup>2</sup>	10 000
5.2 Podpora existujúcich bytových jednotiek	Rekonštruované obecné nájomné bytové domy	počet	2
6.1 Estetické verejné priestranstvá	Zrekonštruované plochy verejných priestranstiev	m <sup>2</sup>	1000
	Novovybudované verejné priestranstvá s prvkami zelenej infraštruktúry	počet	2
	Trhovisko	počet	1
	Detské ihrisko	počet	2
6.2 Zmodernizované verejné budovy	Zrekonštruované verejné budovy	počet	5
6.3 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom	Využívanie verejných služieb	%	100
7.1 Kvalitná zdravotná starostlivosť a vybavená zdravotnícka infraštruktúra	Novovzniknuté služby v zdravotníctve	počet	2
	Rekonštruované budovy poskytujúce zdravotnú starostlivosť	počet	1
7.2 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov	Podporené osoby odkázané na sociálnu službu so zabezpečenou starostlivosťou na komunitnej úrovni	počet	200
8.1 Rozvoj a podpora školstva	Zrekonštruované objekty určené na vzdelávanie	počet	2
	Vzdelávacie projekty	počet	2
8.2 Podpora voľnočasových aktivít	Novovybudované voľnočasové možnosti (ihriská a pod.)	počet	2
9.1 Ochrana kultúrnych pamiatok	Rekonštruované a/alebo obnovené budovy kultúrnych pamiatok	počet	2
9.2 Uchovanie a rozvíjanie zvykov a tradícií	Podujatia zamerané na zachovanie tradícií	počet	10
	Návštevnosť podujatí	%	100
10.1 Vzdelávanie zamestnancov samospráv a organizácií v ich	Vzdelávacie projekty pre zamestnancov samosprávy a	počet	4

zriaďovateľskej pôsobnosti	podnikateľov		
10.2 Podpora zamestnanosti	Počet zamestnaných obyvateľov cez samosprávne aktivity	počet	2
11.1 Zabezpečenie dostatočného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	Dĺžka zrekonštruovaného vodovodu	km	5
11.2 Zabezpečenie environmentálneho odvádzania odpadových vôd	Domácnosti napojené na kanalizáciu	%	100
12.1 Podpora účinného a ekologického systému odpadového hospodárstva	Projekt osvetly, vzdelávania a propagácie separovaného zberu odpadu	počet	7
13.1 Ochrana zložiek životného prostredia	Odstránené čierne skládky	počet	2
	Domácnosti využívajúce alternatívne zdroje energie	počet	20
	Verejné budovy s efektívnejším energetickým hospodárstvom	počet	3
13.2 Skvalitnenie životného prostredia	Revitalizované a upravené zanedbané budovy a plochy	počet	2
13.3 Ochrana obyvateľov pred ničivým pôsobením prírodných živlov	Vybudované protipovodňové a protipožiarne opatrenia	počet	2

*Zdroj: vlastné spracovanie*

## Časť E – Finančná časť

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce/VÚC,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

### E.1 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Zdroje financovania na zabezpečenie realizácie PHSR definuje zákon o regionálnom rozvoji č.309/2014 Z.z. v paragrafe 4, kde sú uvedené zdroje na podporu regionálneho rozvoja:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.

Finančné prostriedky z fondov Európskej únie na roky 2014-2020 sú rozdelené do viacerých programov:

- Operačný program Výskum a inovácie
- Operačný program Ľudské zdroje
- Integrovaný regionálny operačný program
- Operačný program Kvalita životného prostredia
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra
- Operačný program Efektívna verejná správa
- Program rozvoja vidieka SR
- INTERREG V-A

Okrem uvedených fondov je možné využívať aj ďalšie programy EÚ. Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

**Formulár: Indikatívny rozpočet - sumarizácia**

	Spolu v EUR
I. Hospodárska oblasť	1 609 000,00
II. Sociálna oblasť	2 655 000,00
III. Environmentálna oblasť	1 575 000,00

*Zdroj: vlastné spracovanie*

## E.2 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

**Formulár: Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica**

Opatrenie	EÚ + štát v EUR	Obec v EUR	Celkové náklady v EUR
1.1 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci	197 100,00	21 900,00	219 000,00
1.2 Rozvoj poľnohospodárstva	45 000,00	5 000,00	50 000,00
1.3 a lesného hospodárstva			
1.3 Rozvoj cestovného ruchu	261 000,00	29 000,00	290 000,00
2.1 Zlepšenie dostupnosti obyvateľov obce za prácou a službami do najbližších miest	45 000,00	5 000,00	50 000,00
2.2 Zlepšenie kvality dopravnej infraštruktúry v obci	513 000,00	57 000,00	570 000,00
2.3 Zlepšenie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu	45 000,00	5 000,00	50 000,00
3.1 Podpora bezpečnosti a úspory energií v obci	270 000,00	30 000,00	300 000,00
3.2 Rozvoj technickej infraštruktúry	36 000,00	4 000,00	40 000,00
4.1 Rozvoj medzinárodnej spolupráce	18 000,00	2 000,00	20 000,00
4.2 Rozvoj spolupráce na úrovni regiónu	18 000,00	2 000,00	20 000,00
5.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj bývania v obci	950 000,00	50 000,00	1 000 000,00
5.2 Podpora existujúcich bytových jednotiek	18 000,00	2 000,00	20 000,00
6.1 Estetické verejné priestranstvá	162 000,00	18 000,00	180 000,00
6.2 Zmodernizované verejné budovy	319 500,00	35 500,00	355 000,00
6.3 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom	18 000,00	2 000,00	20 000,00
7.1 Kvalitná zdravotná starostlivosť a vybavená zdravotnícka infraštruktúra	63 000,00	7 000,00	70 000,00
7.2 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov	144 000,00	16 000,00	160 000,00
8.1 Rozvoj a podpora školstva	495 000,00	55 000,00	550 000,00
8.2 Podpora voľnočasových aktivít	108 000,00	12 000,00	120 000,00
9.1 Ochrana kultúrnych pamiatok	45 000,00	5 000,00	50 000,00
9.2 Uchovanie a rozvíjanie zvykov a tradícií	63 000,00	7 000,00	70 000,00
10.1 Vzdelávanie zamestnancov samospráv a organizácií v ich zriaďovateľskej pôsobnosti	27 000,00	3 000,00	30 000,00
10. 2 Podpora zamestnanosti	27 000,00	3 000,00	30 000,00
11.1 Zabezpečenie dostatočného zásobovania obyvateľstva pitnou	90 000,00	10 000,00	100 000,00

vodou			
11.2 Zabezpečenie environmentálneho odvádzania odpadových vôd	950 000,00	50 000,00	1 000 000,00
12.1 Podpora účinného a ekologického systému odpadového hospodárstva	171 000,00	19 000,00	190 000,00
13.1 Ochrana zložiek životného prostredia	126 000,00	14 000,00	140 000,00
13.2 Skvalitnenie životného prostredia	54 000,00	6 000,00	60 000,00
13.3 Ochrana obyvateľov pred ničivým pôsobením prírodných živlov	76 500,00	8 500,00	85 000,00

*Zdroj: vlastné spracovanie*



## Záver

<b>Schválenie PHSR</b>	
<b>Dokument</b>	<p><b>Názov:</b> Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bošany na roky 2015 – 2022</p> <p><b>Štruktúra dokumentu:</b> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.</p>
<b>Spracovanie</b>	<p><b>Forma a obdobie spracovania:</b> spracovanie PHSR vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov.</p> <p><b>Obdobie spracovania:</b> Dokument bol spracovaný v mesiacoch júl – november 2015.</p> <p><b>Riadiaci tím:</b> riadiaci tím pozostával z 3 členov a v procese spracovania mal 3 pracovné stretnutia.</p> <p><b>Pracovné skupiny:</b> pracovná skupina mala 11 členov (počet pracovných zasadnutí: 2)</p> <p><b>Autor dokumentu:</b> MVL Štefánek, s.r.o.</p> <p><b>Účasť verejnosti a komunikácia s ňou:</b> verejnosť bola vyzývaná participovať na procese spracovania PHSR prostredníctvom web stránky obce, obecného rozhlasu a osobným podaním. Jej názory boli zozbierané formou dotazníkového prieskumu.</p>
<b>Prerokovanie</b>	<p><b>Prerokovanie v orgánoch samosprávy:</b> 14.12.2015</p> <p><b>Verejné pripomienkovanie:</b> 14.12.2015</p>
<b>Schválenie</b>	Návrh na uznesenie zastupiteľstva: „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bošany na roky 2015 – 2022“.

## **Prílohy PHSR**

Príloha č. 1 – Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepčné dokumenty, súvisiaca legislatíva)

Príloha č. 2 – Zoznam skratiek použitých v PHSR

Príloha č. 3 – Formulár č. A 4 - Evidencia podnikateľských subjektov Bošany

Príloha č. 4 – Formulár č. A 5 - Evidencia mimovládnych organizácií Bošany

Príloha č. 5 – Formulár č. Ú 6 - Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Príloha č. 6 – Bytový a domový fond v obci Bošany za rok 2011

Príloha č. 7 – Odvetvia ekonomickej činnosti v obci Bošany za rok 2011